

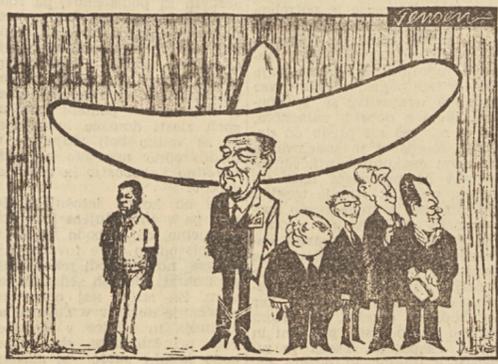
Ugibanja o Johnsonovi gospodarsko-socialni poti

Zunanepolitična smer jasna - Napovedujejo kratak presledak v ameriški konjunkturi

Po svojem nastopu je novi predsednik Združenih držav Amerike Lyndon Johnson takoj izjavil, da bo v zunanji politiki hodil po poti svojega predhodnika Kennedyja. Še vedno je Johnson svojo zunanjo politiko opredelil tako: »Ohraniti našo moč, da lahko dosežemo pravilne in zmerne rešitve še visokih mednarodnih vprašanj. Še bolj jasen je bil Johnson glede svoje zunanje politike na sestanku najvišjih funkcionarjev zunanjega ministrstva pri zaprtih vratih. Naglasil je, da se je ravnovesje sil na mednarodnem torišču v zadnjih treh letih zboljšalo v prid Združenim ameriškim državam, in to zlasti zaradi zaupanja, ki ga je ameriška javnost imela v bivšega predsednika Kennedyja. Johnson hoče te prednosti ohraniti. Dodal je, da bo Amerika povsem izpolnjevala jedrsko pogodbo, sklenjeno v Moskvi; ostala bodo odprta vrata za sklenitev novih sporazumov med Vzhodom in Zahodom glede razorožitve. To njegovemu mnenju stopajo v razdobje, ko lahko nastopi nov razvoj v deželah Vzhodne Evrope; prav ta razvoj bi lahko opravičil spremembo ameriške politike nasproti državam na Vzhodu.

ZUNANJETRGOVINSKA SMER NI ŠE POVSEM JASNA

Po teh izjavah je povsem jasna zunanepolitična smer ameriške vlade pod vodstvom novega predsednika. Tega pa ni mogoče reči še o njegovi zunanjetrgovinski politiki, pa tudi ne glede njegove smeri v notranjem gospodarstvu. Nekateri ameriški publicisti so skušali doznati gospodarsko-socialno usmerjenost novega predsednika na podlagi proučevanj njegovih govorov in njegovih govornikov. Kongresu, toda odprto vprašanje ali je ta pot pravilna. Navadno se namreč domaga, da ameriški politični voditelji drugače govorijo in glasujejo v parlamentu, dokler so še poslanci ali senatorji, kakor potem, ko prevzamejo vodstvo države. Pogosto ti politiki v parlamentu nastopajo pač kot predstavniki svoje stranke in so v svojih izjavah tudi podvrženi disciplini političnih strank. Tako npr. ugotavljajo, da je J. Kennedy kot senator in predstavnik države Massachusetts glasoval za protekcionistično carinsko politiko v korist ameriških industrijskih podjetij, kot

Novi predsednik Združenih držav Amerike v obeh karikaturnih londonskega lista "Sunday Telegraph"

predsednik pa se je močno zavzemal za sprostitve zunanje trgovine. O novem predsedniku domnevajo, da ne bo v gospodarski in zunanjetrgovinski vprašanj nastopal tako revolucionarno kakor Kennedy, da torej ne bo prišel na dan z novimi drznimi načrti, toda po vsej verjetnosti pa bo imel tudi v Kongresu več sreče, ko pojde za uresničenje novih pobud, kakor Kennedy, ker je boljši poznavalec ozračja v parlamentu.

UGODNA GOSPODARSKA KONJUNKTURA

V povprečju je konjunktura v ameriškem gospodarstvu u-

Ameriško povračilo državam EGS

Zvišanje carine na štiri vrste blaga - Najbolj prizadeta bo Z. Nemčija

Združene ameriške države so odločile, katero blago bodo zadela nove carine, ki jih bodo uvedle v odgovor na carinsko politiko Evropske gospodarske skupnosti. Ta se namreč ni vladala diplomatemu ameriškega pritiska, da bi znižala carino na uvoz zmrznjenih piščancev. Vprašanje je, ali morda pride še do kompromisa v tem pogledu. Vsekar je žirija Splošnega sporazuma za tarife in trgovino (GATT) ocenila škodo, ki jo imajo Združene ameriške države zaradi povisane carine

na uvoz ameriške zmrznjene perutnine na 26 milijonov dolarjev. Ameriško povračilo, ki naj ga dosežejo carine na uvoz, naj bi se torej sukalo v tem okviru. Dopsniki pariških listov javljajo iz Washingtona, da bi ti protikupeji Združenih ameriških držav utegnili izzvati ne ljube posledice za zunanje trgovino. Omejevanje trgovinske izmenjave se utegne namreč razširiti tudi na drugo blago, kakor npr. jeklene izdelke; torej ne samo na uvoz piščancev iz ene strani in uvoz brandyja in konjaka, tovarnjakov, dekstrina in krompirjevega škroba z druge; te predmete bo namreč zadelo zvišanje carin, ki so ga odredile Združene ameriške države

Italija bo prizadeta samo glede izvoza brandyja v ZDA, in sicer bo carina na uvoz v Ameriko povisana od 1,25 dolarja za galono (3,785 litra) na 5 dolarjev. Francoze bo zadela nova ameriška carina na konjak, ki je bila zvišana od 1,25 dolarja na 5 dolarjev za galono; Zahodno Nemčijo zadene zlasti carina na uvoz tovarnjakov, ki je bila zvišana od 8,5 na 12 odstotkov. Predstavniki družbe «Volkswagen of America», ki organizira prodajo avtomobilov te družbe v Ameriki, je izjavil, da družba še ni podrobno izračunala in v kakšni meri bo prizadeta uvoz nemških avtomobilov. Carina na uvoz dekstrina je bila povisana od 1,125 stotinke dolarja pri funtu na 3 stotinke, carina na uvoz krompirjevega škroba pa od 1 na 2,5 stotinke dolarja. Ta dva povisaka bosta prizadela zlasti Nizozemsko.

Katere izmed držav Evropske gospodarske skupnosti bodo najbolj prizadete? Skodo za Zahodno Nemčije cenijo na okoli 17 milijonov dolarjev, Francije na okoli 11 milijonov, Nizozemske na 2,8, Belgije in Luksemburga na 500.000 dolarjev in Italije na 450.000 dolarjev.

IV.

Menda predstavlja Goetberg najboljša vrata za vstop na švedska tla. Ne le zato, ker je tako tesno povezan z morjem, po katerem večina turistov pride na Švedsko, temveč tudi zato, ker leži zelo ugodno kot izhodišče za ogled vse Skandinavije. V Goetbergu ima svoje glavno oporišče po važnosti tretja ali četrta svetovna trgovinska mornarica. Če pa pomislimo na to, da je Švedov in sedem milijonov in pol, potem lahko takoj razumemo, kakšno pomembno vlogo igra trgovinsko brodogradništvo v življenju tega nordijskega naroda.

SE VEDNO VOZILO LEVO

Ko sem se okrog desetih zvečer brez vsakih formalnosti izkrcal, nisem imel časa, da bi premišljeval o vseh teh stvarih, kajti kruta realnost me je dobesedno vrgla na levo stran ceste. Kot znan, švedski skupaj z Anglijo in menda Irco se vedno vozijo svoja vozila po levi polovici ceste, in lahko vam rečem, da je to najzanimivejši vidik, ki ga človek doživi, ko stopi na švedska tla. Povrh vsega še ponoči in v tujem

Pritisk EGS na Švico

S težavami, ki nastajajo za švicarsko gospodarstvo zaradi gospodarske politike Evropske gospodarske skupnosti, se je bavil v svojem predavanju poslanik Stopper, ravnatelj zunanje-političnega oddelka v švicarskem ministrstvu za gospodarstvo. Švicarsko gospodarstvo se je v povojnem času povzpelo zaradi konkurenčne storilnosti in proizvodnosti švicarskega delavca, toda trd delovne sile v Švici zahaja zdaj čedalje bolj pod vpliv nagrajevanja delavcev v državah Evropske gospodarske skupnosti. Proizvodnost in donosnost industrije v teh državah naraščata hitreje kakor v Švici, in to zaradi širšega trga ki je odprt EGS. Delo stane v Švici in državah EGS približno enako, le glede prodaje produkta tega dela nastaja diskriminacija. Posledica tega je, da izvoz iz Švice ne napreduje tako kakor izvoz drugih držav. Od leta 1960 do 1962 se je švicarski izvoz v Zah. Nemčijo dvignil samo za 5,3 odst., izvoz Italiji pa je v tem času napredoval za 42 odst. Vprašanje je, kdaj bo mogoče priti do sporazuma z državami EGS. Dotlej se Švica zanaša na usmeritvijo v gospodarsko zaostale države ali v vzhodne države. Še manjverje možnosti se odpirajo v sodelovanju z državami EFTA, računajoč pri tem zlasti na gospodarski vzpon Velike Britanije.

UGODNA KONJUNKTURA ZA AVSTRALSKO VOLNO

V razdobju julij-oktober tega leta so razpisali na avstralskih trgih skoraj 1,6 milijona bal volne v vrednosti približno 135 milijonov funtov šterlingov (avstralskih); v istem času lanskega leta so prodali 1,5 milijona bal v skupni vrednosti 100 milijonov funtov šterlingov. Od julija do oktobra letos se je cena čišeni volni sukala okoli 82,6 penija za funt, lani v istem času pa 72,6 penija za funt; cena nečišeni volni je nihala letos okoli 65,5 penija za funt, a lani okoli 52,7 penija za funt.

Zakaj odbijajo veleblagovnice

Zanimivi odgovori francoskih malih trgovcev

Francosko ministrstvo za fi nancije izvedlo zanimivo poizvedovanje glede stališča trgovcev na drobno o ustanavljanju veleblagovnic in samopostrežnih ter posledic, ki jih utegne imeti ta razvoj za trgovino na drobno, katera je še povsem v rokah posameznikov. Strokovnjaki so zaslišali 300 predstavnikov trgovcev na drobno, ki niso povezani med seboj v večjih prodajnih sistemih, temveč delajo vsak zase. Zaslivanje posameznikov je trajalo tudi po dve uri. Strokovnjaki so se zani mali za delo trgovcev na drobno, za njihove poglede na veleblagovnice in samopostrežne trgovine; zanimali jih je tudi, kaj menijo trgovci glede razvoja v prihodnosti v trgovini na drobno, tako tudi ali so v strahu za svoj obstanek itd.

Odgovori so bili kaj zanimivi. Ti so toliko bolj značilni, če upoštevamo, da je danes v Franciji trgovina na drobno še vedno v rokah malih trgovcev za 90 odstotkov, čeprav je tudi v Franciji že mnogo veleblagovnic in samopostrežnih trgovin, oziroma velikih magazinov.

Vsi trgovci pri katerih so poizvedovali za njihovo mnenje, so odgovorili, da jim je poklic trgovca na drobno prirodo. Glede razvoja francoskega gospodarstva je pri večini prevladal pesimizem, ker vsi sodijo o tem vprašanju s povsem lastnega vidika. Samo polovica se zaveda zboljšanja splošne življenjske ravni, ki je nastopila v zadnjih letih.

Okoli 56 odstotkov povprašanih je izrazilo prepričanje, da bo neodvisna trgovina prej ali slej zginjla, ker jo bodo spod-

GOSPODARSKO PISMO IZ JUGOSLAVIJE

Ob prehodu v novo poslovno leto

Ljubljana, decembra 1963

Ceprav še ne moremo govoriti o končnih uspehih v letošnjem gospodarskem letu, lahko ugotovimo, da je bilo leto kljub nekaterim težavam uspešno. Kar je bilo predvideno po gospodarskem načrtu za letošnje leto bo v globalu izpolnjeno in tudi preseženo, le tu pa tam je kakor podjetje ali gospodarstvena stroka zatajila, zato so pa bile druge toliko uspešnejše. Vendar vzroki za izpade niso toliko subjektivne narave, saj imamo vedno točno predvideti, kakšno bo letina, kakor tudi sicer ni mogoče predvideti katastrof, kot je bila škopska in podobno. Zlasti ob katastrofi v Skopju je bilo več ali manj prizadeto vse gospodarstvo, saj so morale mnoge panoge znaten del svojih zmogljivosti presmeriti v gradnjo novega mesta, ki mora biti čimprej zgrajeno. To velja v prvi vrsti za gradbeništvo, za del lesne industrije in druge. Omeniti moramo, da je zlasti slovensko gospodarstvo v tem pogledu že do sedaj storilo mnogo, da bi bilo porušeno mesto čimprej zgrajeno.

Letošnji uspehi in novi načrti

Že v dneh, ko smo proslavljali največji praznik (29. 11.), je mnogo podjetij sporočilo in proslavilo uspeh, ker so letošnje proizvodne naloge izpolnili in so od decembra dalje proizvajala že za prihodnje leto. Številna podjetja bodo svoj program za letošnje leto izpolnila v decembru, tako da je osnova za gospodarski načrt za l. 1964 podana in je zato Izvršni svet SR Slovenije lahko sprejel predlog o predvidenem napredu gospodarstva o l. 1964 za 11 odstotkov. Izvršni svet SR Slovenije, to je republiška vla-

da, meni, da je treba odstraniti nekatere ovire, ki preprečujejo usklajen razvoj gospodarstva. Med take ovire sodi v prvi vrsti promet, ki s svojimi premanjimi zmogljivostmi ne more zadostiti potrebam gospodarstva. O tem vprašanju je bilo zlasti letos mnogo govora, saj grozi pomanjkljivosti v prometu mnogim velikim industrijam, da bodo morale omejit proizvodnjo, ker ne dobre premoaga, surovin in podobno, do čim prebivalstvo še ni bilo v celoti preskrbljeno s kurivom, kajti bilo potrebno, ker pri manjkajo vagonov. Zato so bili storjeni prvi ukrepi, da se zboljša stanje zlasti v železniškem prometu, da se obnovijo zastarele proge in naprave ter zlasti v usklajenju lokomotiv in da se zgrade nove proge. V tem sklopu je, kot je znano, tudi gradnja proge do Kopa, ki tako postaja vedno bolj realna še posebno sedaj, ko je postalo koprsko pristanišče prvo pristanišče v Jugoslaviji s prosto cono.

Ne bomo podrobneje obravnavali vseh vprašanj v zvezi z razvojem gospodarstva, pač pa se bomo dotaknili le nekaterih splošnih in načelnih vprašanj. Omeniti moramo namreč še vprašanje nadaljnega razvoja kmetijstva, ki precej vpliva na notranja nesorazmerja v razvoju gospodarstva, ker zastaja zlasti za industrijo in nekaterimi drugimi dejavnostmi. To povzroča motnje, ki se kažejo zlasti v nihanju oziroma v neustojnosti cen, pa tudi v pomanjkanju teh ali onih pridelkov. Vedno bolj je govora o naglem spreminjanju sestave prebivalstva s prehodom iz kmetijstva v industrijo, promet in drugam.

Na nekaterih območjih je to že pereč problem, kot npr. na območju prejšnjega koprškega okraja, kjer je vedno več zapuščenih kmečkih domov. Na drugi strani kljub pospešeni gradnji socialističnih kmetijskih obratov in kljub organizaciji široke kooperacije med temi in zasebnimi kmetovalci, ni mogoče nadomestiti izpada v kmetijski proizvodnji, ki nastaja zaradi navedenega razvoja. Poleg tega povečan pritisk prebivalstva v mesta in industrijska središča terja vedno več živih in drugih kmetijskih pridelkov.

Po družbenem načrtu za prihodnje leto naj bi se kmetijska proizvodnja in prihodnjem letu povečala za 7 odstotkov ob

upoštevanju normalnih vremenskih razmer. To še vedno ne bo krilo potreb, a potrebno je tudi na tem področju s postopnostjo doseči potrebno ravnovesje in preiti na povečano proizvodnjo, ki bo omogočala tudi izvoz kmetijskih presežkov.

Osnovno je, da naj bi v prihodnjem letu dosegli predvideni napredek s povečano storilnostjo, s intenzivnejšo izrabo notranjih rezerv, kar pomeni, da zlasti v industriji še niso izrabljene vse možnosti, ker vsi stroji in naprave še niso v celoti izkoriščene. To bi dosegli s povečanim sodelovanjem med podjetji, kar bo omogočilo specializacijo in proizvodnjo v velikih količinah. V tej smeri je bilo že do sedaj sklenjenih več pogodb o kooperaciji med domačimi podjetji. Zlasti prednjači elektroindustrija, poleg nje pa motorna. V zadnjem času je vedno več govora o sodelovanju med domačimi industrijskimi podjetji in podjetji v tujini, to je dokaz, da so nekatere industrije v vsem že

(Nadaljevanje na 2. strani)

Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Boris Kraigher v svojo vstop v samopostrežbo, v mislih imam samopostrežno restavracijo. Ne samo to, da v samopostrežbi že sam vidim jedi, ki si jih bom izbral, da si torej prihranim tiste trenutke negotovosti ob misli, bogve kaj mi bo prinesel natak - vi sicer poročate, da sem malenkosten, a se v resnici sami pol ure mučite pri izbiranju po jedilnem listu in nazadnje pokličete na pomoč nekakšnega natakara - ampak samopostrežba me osvobodila tudi dvoma, ali se bo natakar zadovoljil z mojo napitnico. Res same malenkosti. Malenkosti, toda včasih so mušice, ki te obletajo, bolj nadležne kakor muhe.

V samopostrežbi torej ni napitnice. Račun je čist. Sicer so jo v Jugoslaviji odpravili tudi v drugih restavracijah in uvedli 10-odstotno apostrežnino, toda v resnici se je čemu vrnila skozi okno in dmesle je natakar premeri od pet do glave, ako desetim odstotkom ne približe stare napitnice. Prav nič se ne boji občika reaktiviranja.

Moram se reči, da sem bil osebno nasproten samopostrežbi v trgovini, kjer se izloči posredovanje živega prodajalca med kupcem in blagom in z njim toplota v trgovini, ki jo lahko daje sam človek, posebno dekle prijetne zunanosti in sladkega jezika. Tudi vloga natakara v restavraciji naj bi bila v tem, da ustvarja takšno ozračje toplih človeških odnosov, a namen napitnice naj bi bil prav ta, da si zagotoviš nakarjenje naklonjenost in njegovo toplo besedo. V samopostrežbi restavracijah natakarej ni več in z njimi je zginito toplo gostinstvo vzdušje. Toda v nekem mestecu, ki tudi ima samopostrežno restavracijo, sem še opazil, da znajo postrežnice tudi v samopostrežbi privabiti in ustvariti domačnost, in to s tipično ženskim pripomočkom na račun nerodnega moškega, ki izbira jed ali grabi premoščno po priboru na kuyu in nazadnje pozabi žlico. Zal mi je res, da moram ugotoviti, da blagajničarka, ki sredi puhtih jedi karji kot Turkinja, gotovo ne sodi v samopostrežno restavracijo.

Za svobodno dejavnost ali načrtovanje

V Milanu se je te dni sestajali okoli 200 uglednih osebnosti iz gospodarskega in finančnega življenja v Evropi, da bi razpravljali o vprašanju: Svobodna dejavnost ali državno načrtovanje? Predsedoval sta bivši ministri predsednika Pella in bivši minister v Adenauerjevi vladi von Merkatz. Kot poročalec je nastopil zahodnonemški poslanec Arved Diering. K osemi se je oglasilo zlasti mnogo Francozov. Razpravljajo pristojevalo veliko število predstavnikov zahodnoevropskih bank. Francoski senator Armand je zagovarjal poročilo, da načrtovalci nadzirajo razvoj gospodarstva.

ravninska slika dobila že malo-gorjo s smrekami. Ceste se ožijo, mirna reka ob cesti se vedno bolj spreminja v živahen hudournik.

MEJE NE OPAZIS

Izrazito planinsko lice dobi pokrajina šele v neposredni bližini norveške meje. Toda to bi bil skoraj zaresil, da ni majo pozornost privabljajo globok fjord, ki tvori mejo med Švedsko in Norveško. Pa seveda še nekaj drugega. Opazorilna tabla, da moram čez nekaj desetih metrov začeti voziti po desni. Obmejne rampe, ki smo je vajeni ob naših mejah pa nikjer. Namesto običajnega carnika značilna tabla z zanimivim napisom: Potniki, ki imajo pri sebi več blaga, kot ga je dovoljeno prevzati, naj se zgledajo v carinarinoti. Drugi lahko nadaljujejo pot. Lahko si predstavljate, kako je tem carinikom dolg čas, kajti, kot znano, so skandinavski države povezane v carinski uniji in je torej kroženje prost.

Torej naprej proti Oslu, kamor bi rad prišel še pred nočjo.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Nova ležišča metana

Na področju med Ascoli Satriano in Deliceto pri Foggi je družba Snia Viscosa odkrila precejšnja ležišča metana. Po prvih podatkih naj bi iz teh ležišč v enem letu izčrpali 3-4 milijarde kubnih metrov metana.

nase nje

Gost in natakar

Kennedyjeva tragična smrt je tako prevela svet, da prav gotovo njeni vtisi še vedno delujejo v naši notranjosti podzavestno. Morda je to krivo, da začenjam celo poglavje o samopostrežbah, natakarih in natakarijah, prav z enim izmed gesel ameriškega psihološkega udarnega programa v zadnji svetovni vojni. Osvoboditi hočemo človeka strahu pred bodočnostjo! Tako nekako se je glasilo eno izmed Rooseveltovih gesel. Moram priznati, da se mi še danes to geslo venomer povrača v spomin ne samo, ko že zaradi poklica brskam po velikih listih, da bi sledil dopisovanju na svetovnem torišču, ampak tudi v vsakdanjem življenju. Ali sem morda samo jaz tako prešel s tem strahom pred bodočnostjo - in tudi najbližjo - da me nenehoma spremlja na vsakem koraku, čeprav se nimam za strahopetca? Kako se bo to izteklo, kakšno ono. Ni dvoma, da še posebno ta strah tlačí duha in ustvarja občutek negotovosti, ki zopet s svoje strani ubija dejavnost in polet.

Zato sem res srečen, ko se ga lahko vsaj za hip otresem, čeprav pri tako banalnem koraku, kakor je vstop v samopostrežbo, v mislih imam samopostrežno restavracijo. Ne samo to, da v samopostrežbi že sam vidim jedi, ki si jih bom izbral, da si torej prihranim tiste trenutke negotovosti ob misli, bogve kaj mi bo prinesel natak - vi sicer poročate, da sem malenkosten, a se v resnici sami pol ure mučite pri izbiranju po jedilnem listu in nazadnje pokličete na pomoč nekakšnega natakara - ampak samopostrežba me osvobodila tudi dvoma, ali se bo natakar zadovoljil z mojo napitnico. Res same malenkosti. Malenkosti, toda včasih so mušice, ki te obletajo, bolj nadležne kakor muhe.

V samopostrežbi torej ni napitnice. Račun je čist. Sicer so jo v Jugoslaviji odpravili tudi v drugih restavracijah in uvedli 10-odstotno apostrežnino, toda v resnici se je čemu vrnila skozi okno in dmesle je natakar premeri od pet do glave, ako desetim odstotkom ne približe stare napitnice. Prav nič se ne boji občika reaktiviranja.

Moram se reči, da sem bil osebno nasproten samopostrežbi v trgovini, kjer se izloči posredovanje živega prodajalca med kupcem in blagom in z njim toplota v trgovini, ki jo lahko daje sam človek, posebno dekle prijetne zunanosti in sladkega jezika. Tudi vloga natakara v restavraciji naj bi bila v tem, da ustvarja takšno ozračje toplih človeških odnosov, a namen napitnice naj bi bil prav ta, da si zagotoviš nakarjenje naklonjenost in njegovo toplo besedo. V samopostrežbi restavracijah natakarej ni več in z njimi je zginito toplo gostinstvo vzdušje. Toda v nekem mestecu, ki tudi ima samopostrežno restavracijo, sem še opazil, da znajo postrežnice tudi v samopostrežbi privabiti in ustvariti domačnost, in to s tipično ženskim pripomočkom na račun nerodnega moškega, ki izbira jed ali grabi premoščno po priboru na kuyu in nazadnje pozabi žlico. Zal mi je res, da moram ugotoviti, da blagajničarka, ki sredi puhtih jedi karji kot Turkinja, gotovo ne sodi v samopostrežno restavracijo.

Samopostrežne restavracije in samopostrežne postrežnice lahko postanejo natakarem smrtno nevarne, ako se ne bodo bolj spreminjale v živahen hudournik.

Samopostrežne restavracije in samopostrežne postrežnice lahko postanejo natakarem smrtno nevarne, ako se ne bodo bolj spreminjale v živahen hudournik.

Vsa vprašanja, gospodarske, tehnične in socialne narave, ki mučijo človeštvo, lahko najdemo v modrem ravnovesju med proizvodnimi silami ustrezno funkcijo v imenu višje etike, ki je ploden sporazum med ljudmi, katere navaja iskren duh sodelovanja.

(A. Segni)

Trgovina ustvarja socialne kotirne in pogoste najbolj stiske.

(Dupanlout)

Rafko Dolhar: «Na evropski sever!»

mestu, kjer ne veš, ne kod, ne kam. Čeprav je Goetberg razmeroma mlado mesto, nima kdo vedne kako imenitno urbanistično ureditve, morda le zaradi svoje značilnosti pristaniškega mesta.

KO URA ODBIJE DESET ZVEČER

Tudi pojave, ki sem jih videl naslednje dve uri, sem spočetka pripisoval pristaniškemu značaju mesta. Srečal sem v prvih nočnih urah tako število vinjenih ljudi kot na kakšnem vaskem semnju. Ko sem si le tju-di malo bolje ogledal, sem ugotovil, da niso bili morda kajki pristaniščniki ali pomorščaki, temveč ljudje, ki so bili zelo dostojni po obleki in kljub vinjenosti tudi po vedenju. In to ob desetih zvečer. Kajli kot sem na lastni koži okusil ob tej uri, ko se pri nas začne šele zadržna kinematografska predstava, so vsi javni lokali razen izrazito nočnih lokalov že zaprti. Kajti preden sem se odpravil po svoji navadi spat v avtomobil, bi se še rad odžejal. Toda

je praktično nemogoče. Z lakoto bi še nekam šlo. Po vseh vogalih prodajajo tople »poel-erits« ali malo debelejšje hre novke s kosom kruha in gorčično ali paradizkovo omako, s katerimi si po vsej Skandinaviji ob nočnih urah preganjajo alkohol iz glave; toda plačajo nistem pri najboljši volji mogoč iztakniti, pač nekaj je - na glavni železniški postaji pristno vodni iz navpičnega curka.

ČAKA TE ČASNIK NA MIZI

Sivo, nič kaj prijazno jutro me je že zgodaj spravilo pokonci. Ker je pristanišče edina zadržna točka v mojih kavarnah, bi bil na pomolu. Precejšen lonec kave, nekaj peciva in mestni dnevnik na vsaki mizi, tudi v lokalu, kamor so zahajali vedno čimnovejši pristaniščniki. To me ni malo presenetilo. Ogledal sem si torej pristanišče, skozi katero gre približno eno četrtino švedskega uvoza in izvoza. O stotinah velikanskih žer-

javov ne bom govoril, saj te ima vsako spodobno pristanišče evropskega formata. Poseben vtis pa je name napravil močen most, ki pelje preko vsega fjorda in obenem glavnega pristaniškega rokava. Na njem obratuje nekaj tramvajskih in fobusnih prog. Kljub temu se na sredi dvigala navpično, podobno kot platinca knjiže, da lahko pod njim plovejo tudi največji prekomorniki. Ves manever se izvrši v skromnih dvajsetih sekundah.

POPOTNIK. ZGLASI SE PRI CARINIKU...

Po ogledu pristanišča sem se odpravil naprej proti norveški meji, in to ne morda zato, da bi lahko zopet vozil po desni, temveč ker sem bil namenjen na krožno potovanje po Skandinaviji, po norveški obali na Severni rt in po švedski obali zopet nazaj. Moja prva polidnevna etapa me je peljala iz Goetberga v Oslo. Prvih nekaj desetih kilometrov enosmerna avtomobilska cesta, kmalu pa je

MEDNARODNA TRGOVINA

«Alpe-Adria» čez dve milijardi

NOVA VLADA LEVEGA CENTRA. Po vztrajnih pogajanjih je Aldo Moro, tajnik krščansko-demokratske stranke, uspel sestaviti novo vlado. V tej so: predsednik Aldo Moro (krščanski demokrat); podpredsednik Pietro Nenni (socialist); ministri brez listine Giulio Pastore (kršč. dem.), Attilio Piccioni (kršč. dem.), Umberto Delle Fave (kršč. dem.), Luigi Preti (socialni demokrat), Carlo Arnaudi (socialist); zunanje zadeve Giuseppe Saragat (soc. dem.); notranje zadeve Paolo Emilio Taviani (kršč. dem.); pravosodje Oronzo Reale (republikanec); proračun Antonio Giolitti (soc.); finance Roberto Tremoloni (soc. dem.); zakladnica Emilio Colombo (kršč. dem.); obramba Giulio Andreotti (krščanski dem.); javno solstvo Luigi Gui (kršč. dem.); javna dela Giovanni Pieraccini (soc.); kmetijstvo Mario Ferrari Aggradi (kršč. dem.); prevoz in letalstvo A. E. Tervolino (kršč. dem.); industrija in trgovina Giuseppe Medici (kršč. dem.); delo in socialno skrbstvo Giacinto Bosco (kršč. dem.); znanja trgovina Bernardo Mattarella (kršč. dem.); trgovska mornarica Giovanni Spagnoli (kršč. dem.); državne udeležbe Giorgio Bo (kršč. dem.); zdravstvo Giacomo Mancini (soc.); in turizem in predstave Achille Corona (soc.).

Kakor smo že poročali, je obseg zaključenih poslov v okviru letošnjega sejanja «Alpe-Adria» presegel določeni dve milijardi lir, in sicer za pol milijarde lir. Rimska in beograjska vlada sta bili s tem postavljeni pred vprašanje, ali naj odobri ta presežek. V ta namen je v Rimu posredoval ravnatelj oddelka za zunanjo trgovino pri vladnem generalnem konzulatu dr. Borgna. Vlada je deloma ustregla želji obmejnih trgovcev ter dovolila zaključene posle v obsegu ene četrtine omenjenega presežka.

UVOZ ZMRZNJENEGA MESA

Italijansko ministristvo za zunanjo trgovino je dovolilo uvoz 150.000 stotov zmrznjenega govejega mesa brez kosti, namenjega industrijski uporabi. Operaterji bodo lahko uvozili proti carinskemu pregledu (dogana controllata) 135 tisoč stotov mesa iz Argentine, Urugvaja in Brazilije, 11.250 stotov iz držav članic EGS in PTOMA in 3.750 stotov iz Romunije. Ministristvo je tudi podaljšalo do 31. decembra rok za uvoz 22.000 stotov zmrznjenega govejega mesa iz drugih držav, ki so označene na seznamu «A Import» (razen Argentine, Urugvaja, Brazilije in držav EGS in PTOMA).

DOLOČENE MAKSIMALNE CENE ZA ZMRZNJENO MESA

Medministrski odbor za cene (CIP) je odobril maksimalne cene za prodajo zmrznjenega mesa brez kosti. Navajamo cene (davki so vsteti): «filet» 1.200 lir za kg; izbrano meso (gležnji, ledja, rebri, zreki, ramenske mišice itd.) 1.000 lir za kg; navadno meso 600 lir za kg. Zmrznjeno meso doteka v Italijo predvsem iz Južne Amerike. Pred nedavnim je ministristvo za zunanjo trgovino dovolilo uvoz 500.000 stotov tega mesa.

PREKLEČ DOVOLJENJA ZA UVOZ PRAŠICEV IN PREŽEKOVALCEV

Uradni list (Gazzetta Ufficiale) sporoča, da je ministristvo za zunanjo trgovino preključilo odloka od 10. aprila in 10. septembra, s katerima je dovolilo uvoz živine in prašičev iz Zahodne Nemčije in odloka od 7. februarja, s katerim je prepovedal uvoz goveda in prašičev oziroma mesa iz Poljske.

EGS - nižje carine za Indijo

Ministrski svet Evropske gospodarske skupnosti je znižal carino na uvoz nekaterih vrst blaga iz Indije. Ta sklep je toliko bolj pomemben, ker bodo istih olajšav deležne tudi državne članice Splošnega sporazuma za carine in trgovino - GATT - kakor npr. Celnja in Pakistan. Evropska gospodarska skupnost je bila pripravljena se bolj ustreči indijski željam, toda temu so ustvarjale pridruženje članice iz Avrike iz strahu, da bi bile prizadete njihove koristi. Znižana bo carina za 20 odstotkov na uvoz raznih začimb, tako da se bodo te sukale med 2,5 in 12,5 odstotka, popolnoma bo odpravljena carina na indijske lake, znižana bo carina na uvoz ricinusovega olja, ki bo znašala zdaj 8 odstotkov. Carina na uvoz čaja in tropičnih vrst lesa je bila odpravljena že pred tem. Tako bo skupno uvoznih olajšav deležnih 7 odstotkov vsega indijskega izvoza iz države Evropske gospodarske skupnosti, Indija ni dolžna priznati nobene koncesije za vse te ugodnosti.

Mednarodne zveze krščansko-demokratskih strank. Na sestanku so obravnavali važne zadeve držav šestorice, vprašanje obnove propagande za združeno Evropo, kmetijsko politiko ter odnose Evropske gospodarske skupnosti do drugih držav. Med Francozi se je sestanka udeležil tudi bivši ministri Pierre Pflimlin. Prisostvovali so tudi predstavniki Evropske gospodarske skupnosti, med njimi prof. Hallstein, nadalje Dino Del Bo kot pred. sednik Evropske skupnosti za premost in železo in drugi znani krščansko-demokratski politiki in gospodarstveniki.

DVA HUDA UDARCA ZA AMERIŠKO POLICIJO. Za atentatom na predsednika Kennedyja, ki ga ameriška policija ni preprečila, je bil tej nedavno zadet še drugi hud udarec. Po to je ugrabljenje sina slovickega ameriškega peva Franca Sinatra. Sina, ki je tudi Frank, so ugrabili iz motela v turističnem kraju Stateline v Nevadi. Ugrabitelj je prisostvoval njegov prijatelj John Foss, član orkestra, ki so ga ugrabitelji zvezali. Več dni sta domača in zvezna policija zamaš iskali sled za ugrabitelji; njihovo delo so sicer ovirali tudi snežni zameti. Če Frank Sinatra je zjavil, da je pripravljen plačati tudi največje odkupnino, da bi se rešil sina. V resnici so ugrabitelji vrnili sina, ker jim je očel plačal odkupnino 240 tisoč dolarjev. Sina so nekje pustili na cesti. Pobraba ga je policija in pripeljala k materi Nancy Sinatra, ki živi ločeno od moža v Los Angelesu.

VIŠJA CARINA NA UVOZ LITEGA ŽELEZA

Ministrski svet Evropske skupnosti za premost in jeklo je nedavno sklenil zvišati carino na uvoz litega železa iz tretjih držav v države skupnosti. Nova carinska tarifa bo znašala 10 ameriških dolarjev za stot litega železa. Menda so podporažne carine dovedle neugodne posledice, katere je povzročil uvoz litega železa iz Južne Afrike, Maroka in Španije po zelo nizkih cenah.

SVETOVNI PRIDELEK ZITARICE PICELEJSI

Po uradnih predvidevanjih bo znašal letošnji pridelek pšenice na svetu 215 milijonov ton (lani je dosegel 234 milijonov ton); pridelek jčmena bo znašal 86 milijonov 870.230 ton (lani 84 milijonov 366.500 ton), koruze 203 milijone 208.000 ton (lani 190 milijonov 2.000 ton) in ovs 46 mil. 448.000 ton (lani 49 mil. 859.025 ton). V primerjavi s lanskim pridelkom žitaric sta se znatno povečala pridelki jčmena in koruze. Pridelki pšenice je močno upadel zaradi slabega vremena, pridelki ovs pa je do 50 let ni bil tako pičel kakor letos.

Argentina krči izvoz mesa

Odkol nove argentinske vlade glede kontingentiranja izvoza zmrznjenega mesa za tujino je presenetil argentinske izvoznike, ki niso niti slutili, da vlada pripravlja ta ukrep. Uvajaljen je bil nemadoma 27. novembra in zadeva zmrznjeno goveje meso pa tudi same živali. Dopusča je redke izjeme in sicer ko gre za izvoz v okviru Asociacion Latino-Americana de Libro Comercio. Argentinska trgovinska zbornica ugovarja temu ukrepu, češ da je zadel enega izmed glavnih virov argentinskih dohodkov. Po krči Argentine bo v zunanjem svetu oslabel, kar je še posebej neprijetno, ker se pripravljajo veliko zbijanje GATT.

S tem ukrepom je argentinska vlada hotela ugoditi zahtevam sindikalnih organizacij, katerih člani vedno bolj čutijo posledice dvigovanja življenjskih stroškov. Čedalje bolj se čuti pomanjkanje mesa na notranjem trgu. Temu naj bi odpuščalo kontingentiranje izvoza. Argentinska trgovinska zbornica sicer navaja, da se izvoz v zadnjih letih ni dvignil, čeprav narašča na mednarodnem trgu povpraševanje po mesu.

(V Milanu je Zveza potrošnikov dala pobudo za sestanek priokrogli mizi, in sicer v prostoru Zveze italijanskih trgovinskih zbornic, da bi na njem proučili vprašanje porabe zmrznjenega mesa v Italiji).

Tovarna litopona pri Celju

V sklopu metalurško-kemične industrije Cinkarna v Celju so pred dnevi slovesno odprli najsojodnejši obrat za proizvodnjo bele barve oltopona, ki jo pridobivajo iz cinkovega sulfata in barijevega sulfida. Zmogljivost tega obrata, ki je veljal blizu 700 milijonov dinarjev, je 5000 ton litopona najboljšee vrste na leto. Da je v novi tovarni litopona zares najsojodnejši tehnološki postopek za proizvodnjo, pričla zlasti niko številno zaposlenih. V eni izmenici zares skrbno bdi na celotnem mehanizmu proizvodnje. Znatne količine litopona bo Cinkarna tudi tvažala. Večideln opreme za tovarno litopona so izdelala jugoslovanska podjetja, le 38 odstotkov opreme je bilo treba naročiti v tujini, v glavno v Italiji.

NOVA TOVARNA IVERNATIH PLOŠČ

V predlinici Viškovi pri Dja-

Večji primanjkljaj v plačilni bilanci

Osrednji statistični urad v Rimu je objavil podatke o spreminjanju, ki so nastopile v italijanski plačilni bilanci v prvih devetih mesecih leta 1963. Podatki se nanašajo na izplačila oziroma vplačila v zvezi z zunanjo trgovino pa tudi v zvezi z nevidnimi postavkami, kakor turizma, uslug trgovinske mornarice in izseljenjskih denarnih pošilk. Izdatki za uvoz blaga so se povisali za 25,2 odstotka v primeri z istim razdobjem lanskega leta, dohodki od izvoza pa za 5,3 odstotka. Tako je nastal primanjkljaj v znesku 1.771,1 milijona dolarjev (lani 886,5 milijona dolarjev). Primanjkljaj v trgovinski bilanci se je torej povečal. Položaj nevidnih postavk se ni poslabšal v tako velikem razmerju, aktivna znaša namreč 1.206 milijonov dolarjev (lani 1.247,7 milijona dolarjev). Nekoliko so se dvignili dohodki od uslug trgovinske mornarice, turizma in denarnih pošilk, izseljenec, medtem ko so se druge postavke poslabšale. Pasiva, ki nastaja zaradi gibanja kapitala (uvoza in izvoza) se je povečala od 137,2 na 222,9 milijona dolarjev.

Upoštevaloj vse te postavke je primanjkljaj v prvih devetih mesecih znašal 799 milijonov dolarjev (491,3 milijona dolarjev), medtem ko je lani v istem razdobju dosegel 224 milijard. Položaj valutnih rezerv je še vedno ugoden, saj so te nazad-

Nemci in sovjetska petrolejska ofenziva

Minister za gospodarstvo dr. Schedl je na sestanku nemških gospodarstvenikov v Muencheu govoril o naraščajoči konkurenci sovjetskega petroleja in potrebi za okrepitev obrambe, in v zvezi z graditvijo naftovodov na Bavarsko čez Alpe. Na glasil je, da je treba proti enotnemu petrolejskemu načrtovanju vzhodnih držav pod okriljem Sveta za vzajemno gospodarsko pomoč odgovoriti: z modrim sodelovanjem zahodnih držav na tem področju.

Pridobivanje petroleja v Sovjetski zvezi napreduje bolj nogo kakor v katerikoli državi; lani je Sovjetska zveza postala za Združenimi državami Amerike največji proizvajalec petroleja na svetu. V letu 1962 je pridobila 166 milijonov ton petroleja (pred petimi leti samo 38 mil. ton). V letu 1970 naj bi po načrtu v vzhodnih državah pridobili 400 milijonov ton nafte. Sprito takšne proizvodnje čutili pritisk sovjetskega petroleja naftne in srednjeevropskih industrializiranih državah. Na dolgi naftovod, ki se vleče 7500 km od Vladivostoka do Bratislave na Češkoslovaškem, priključujejo čedalje več drugih naftovodov, v dveh letih naj bi sovjetska petrolejska mreža dosegla 29.000 kilometrov. Odepci do Klaipede in Vente vzbujajo domnevo, da namerava Sovjetska zveza zgraditi v teh pristaniščih petrolejske sklade, od koder bi bil izredno kraken prevoz petroleja v Stockholmu ali v Antwerpen. Ako bi podajali sovjetski naftovod, ki se zaključuje v Berlinu, na Odri, do vzhodnega Berlina, bi lahko sovjetski petrolej prispejal od tam do Frankfurtu v sedmih do osmih urah. Iz Bratislave, kjer se konča sovjetski naftovod, do Dunaja je samo 60 km.

Po mnenju dr. Schedla bi bilo treba uskladiti petrolejske načrte zahodnih podjetij. V ta namen je potreben sporazum tudi med politikmi. Ako ne pride do sporazumnega sodelovanja na Zahodu, utegnejo veliki predelovalci Evrope zaiti v nevarno odvisnost od Sovjetske zveze. V svojem predavanju je minister omenil tudi, da so v Sovjetski zvezi odkrili velika ležišča nafte, ki ga bodo poleg prenosa uporabljali kot pogonsko sredstvo v sovjetski industriji. Sovjetska zveza je namignila Romuniji, naj ne izvaža petroleja na Madžarsko, ker sama izvaža petrolej po naftovodu. V Ploestiju pridobivajo danes 25 do 30 milijonov ton petroleja na leto.

LETOSNJI PRIDELEK MANDELJNOV V ITALIJI

Po najnovejših podatkih urada za statistiko (ISTAT) bo znašal letošnji pridelek mandeljnov v Italiji približno 2 milijona 90.000 stotov ali 112 odstotkov več kakor v lanskem letu.

SKRŠENJE OBDELANIH FOVRSIN TOBAKA V ZDA

Ameriški odesk za poljedelstvo je sporočil, da bodo v prihodnjem letu skrčili obdelane površine tobaka na 640.000 akrov. Zdaj zajemajo 710.000 akrov.

Turizem

ZA OKREPITEV JUGOSLOVANSKEGA TURIZMA

Od 5. decembra dalje smejo turisti zinit se s seboj v Jugoslavijo 5.600 dinarjev v stotnikih. Do sedaj so smeli imeti pri sebi ob prehodu meje samo 3.000 dinarjev. Ob povratku domov pa bodo lahko iznesli iz Jugoslavije le 1.500 dinarjev kakor do sedaj. Vnos drugih (tujih) valut je popolnoma prost.

ENO MILIJARDO ZA CESTO CELJE - ROGASKA SLATINA

Številni turisti, ki radi zahtajajo v Rogasko Slatino, so se jezili, ker večji del ceste iz Celja proti Rogaski Slatini ni bil asfaltiran. Mnoge avtomobiliste je prav to odvrčalo, da niso zavili proti Rogaski Slatini. No slednji je z velikimi napor in stroški uspelo v celoti obnoviti in asfaltirati cesto, ki drži iz Celja v Rogasko Slatino. Zadnji, 11 kilometrov dolg odesk so asfaltirali letos, tako da je bila novembra cesta odprta za javni promet. Stroški samo za ta odesk so znašali 460 milijonov dinarjev, celotna ureditve ceste po etapah iz Celja do Podplata pa kar 1 milijardo dinarjev.

SMISEL NAČRTOVANJA

Plan sam na sebi je centralistična ustanova, sicer ne bi bil plan. Problem pa je, kaj in kako načrtovati. Naš namen je, naj plan ne postane orodje, ki bi narekovalo vsakemu delavcu, kako mora žetiti in kaj mora delati, temveč biti instrument, ki ustvarja neko ozračje, biti mora stimulans, ki nudi človeku možnosti, da se uveljavi in da je usmerjen v svojem delu. Center mora uspešno usmerjati razvoj tako, da ustvari najboljše pogoje za razvoj družbe, kakor tudi za delo vsakega posameznika in vsakega kolektiva. V tem ozračju mora človek občutiti, da lahko sam odloča in da mora odločati... Ker ni nemogoče, ve vlada mora imeti človek možnosti, da po lastni pobudi in svobodno popravi pobudo vlade. Zato mora imeti neko ekonomsko samostojnost pri delu. (Edward Kardelj v razgovoru z italijanskim književnikom Danilom Dolcietom).

Ziva realnost nas sili k sodelovanju

Tržaški tednik «Vita nuova» kaj rad načena vprašanja do brege sosedstva med Italijo in Jugoslavijo, oziroma med obmejnimi predeli. V eni izmed zadnjih števil vključuje v svojo polemiko vprašanje ohranitve sejna sv. Andreja v Gorici in konkurence na novo vpeljanega sejma v Novi Gorici. V daljšem uvodu k temu vprašanju list naglašja dobro voljo iz italijanske strani, toda za dobro sosedstvo in sodelovanje je potrebna dobra volja tudi z druge - jugoslovanske strani. Na žalost je bil list že večkrat primoran ugovarjati jugoslovanske pomanjklivosti v totem pogledu. Toda v vse podobne ugovorivse se je spuščal samo z dobrim namenom, da bi namreč res prišlo do dobrega sosedstva in sodelovanja na ravni enakopravnosti. «Jugoslavoani so predvsem naši sosedje», piše list «ljude torej s katerimi se je treba resno sporazumeti. Nadalje list ugotavlja, da je treba priznavati današnjo realnost. Jugoslavija je država v polnem razvoju (ekspanziji). Pustimo ob strani vprašanje ozemeljske ekspanzije, ker se hočemo omejiti, govorimo rajši o gospodarski, politični in idejni ekspanziji. Treba je računati z ljudmi, ki hočejo dosegati določene smote in dvigniti ugled svoje države. S tem se ni rečeno, da se Italija umika, vendar ob meji in Trstu obstaja občutek popuščanja s strani Italije. Jugoslovanski operaterji si hočejo n. pr. z vsemi sredstvi nabaviti čim več italijanske valute z izvozom. V ta namen naj služita tudi sejem «Alpe-Adria» in sodelovanje z industrijsko gospodarsko politiko po mnenju lista preliberalna. List se je obregel tudi ob organizatorje sejma v Novi Gorici, ki so ga zaključili 2. decembra, češ da je bil ta sejem organiziran predvsem zato, da bi škodovali sejmu Sv. Andreja v Gorici (na italijanski strani). Po njegovem mnenju je tudi proti vsem pravilom dobrega sosedstva ravnanje z italijanskimi ribiči, ki jih jugoslovanska policijska oblastva motijo na lovu ob vzhodni jadranski obali.

Spriče teh pritžob lista naj omenimo samo primer obmejnega trgovine in sejma «Alpe-Adria». Res je, da si Jugoslavoani prizadevajo, da bi čim več izvozili, toda res je tudi, da sporazum o obmejni trgovini in sejmu «Alpe-Adria» slonijo na načelu kompenzacije, kar pomeni, da mora povečanemu izvozu slediti povečan uvoz. Čim več denarja bodo Jugoslavoani imeli na voljo na podlagi svojega izvoza, toliko več bodo kupovali v Italiji. Vmes je samo vprašanje časa in ugodne konjunkturo; Jugoslavoani bodo prebitke, ki nastajajo zaradi povečanega izvoza, prav gotovo izkoristili. Sicer pa so že toliko strojev industrijske opreme uvozili na kredit iz Italije, da je kaj naravno-kakor je svojčas naglasil minister za zunanjo trgovino Preti, da to uvoženo blago plačajo s povečanim izvozom.

Sodelovanje ENI - nemške banke

Konsorcijski zahodnonemških bank je sporočil, da je umaknil svoj delež (26 odst.) na delniški glavnici dveh nemških bank, in sicer Suedpfort AG fuer Erdolwirtschaf (Muenchen) in Erdolraffinerie Ingolstadt AG (Ingolstadt), ki sta nastali na pobudo italijanske petrolejske ustanove ENI. Ta gradi naftovod iz Genove čez Svico do Ingolstadt na Bavarskem. Delniška glavnica teh bank znaša po 25 milijonov nemških mark. V omejenem konsorcijski nemških bank so: Bayerische Staatsbank, Bayerische Gemeindebank (Muenchen) in Bankhaus Ludwig et Co. vormalis Schacht et Co. (Hamburg), Bayerische Hypothek und Wechselbank. Sporočilo o umiku omenjenih bank je objavila Bayerische Hypothek- und Wechselbank (Muenchen). V njem je rečeno, da so bili postavljeni nameni, in sicer preskrba Bavarske s potrebno energijo za napeljavaj naftovodov in graditvijo rafinerij že skoraj doseženi. Ze spojka niso imele nemške banke namena, da bi same neposredno sodelovali pri graditvi petrolejske industrije. Omenjene banke so že tako povezane poslovno z dvema bankama, ki sta nastali s sodelovanjem ustanove ENI, in bodo v teh poslovnih stikih tudi ostale. ENI je imela do zdaj 74 odst. delniških glavnice omenjenih dveh bank, 26 odst. je predstavljal delež teh bank; verjetno je, da bo italijanska državna ustanova prevzela še teh 26 odst.

UVOZ MLEKA V PRAHU IN KROMPIRJEVEGA SKROBA

Italijansko ministristvo za zunanjo trgovino je dovolilo uvoz 300 ton mleka v prahu iz Madžarske in enako količino iz Poljske do 31. marca prihodnjega leta. Nadalje je dovolilo tudi uvoz 500 ton krompirjevega škroba iz Poljske. Uvoz se bo vršil s carinskim pregledom (dogana controllata) čez Pontovec. Rezervacije niso dovoljene.

SPREMEMBE PRI SPLOŠNI GOSPODARSKI BANKI

Izvršni svet SR Slovenije je razrešil dosedanje člane upravnega odbora Splošne gospodarske banke SRS in hkrati imenoval nov upravni odbor. Za predsednika je bil imenovan Milan Vrhničnik, poslanec zvezne skupščine, in za podpredsednika Ivan Heller, glavni ravnatelj podjetja Intertrade v Ljubljani.

LADJE SPLOSNE PLOVBE

Motorna ladja «Bled» je prišla 10. decembra v Temo od koder je odplula proti Takoradiju. Ladja «Bohinja» je zapustila pristan v St. Vincentu in odplula proti Jadranskemu morju, kamor bo dospela 18. decembra. «Bovec» je zapustila 5. decembra Buenos Aires, namenjena v Salvador, St. Vincent, Genovo in na Jadran, kamor bo priplula 2. januarja. «Zelengora» je na poti iz Daruvala v Ancono, kjer se bo zaključila 17. decembra. «Pohorje» je odplula 8. decembra iz Abidjana proti Takoradiju in Dakarju, kjer bo pristala 25. decembra. «Kraljevica» je priplula 11. decembra v Abidjan. «Dubrovnik» se je zasidral 5. decembra v Splitu, nakar je odplula proti Reki in zahodno-atrskiški lukam.

NAPOVEDANE LADJE JUGOLINJE

Ohodni iz Trsta
Proga Jadransko morje-Bengalski zaliv: «Dinara» 23. decembra, «Učika» 25. dec. 5. januarja 1964;
Proga Jadransko morje-Indija in Daljni vzhod: «Primorje» 2/5. januarja 1964;
Proga Jadransko morje-Perzijski zaliv: «Treči maj» 2/5. januarja 1964;
Proga Jadransko-morje-Severna Evropa: «Zadar» 23. dec.;
Proga Jadransko-morje-Ciper in Izrael: «Rišnjak» 14. dec. Prihodi v Trst
«Drvar» (zaliv ZDA) 15. decembra, «Novi Vinodolski» (ZDA) 20. decembra, «Primorje» (Daljni vzhod) 20. decembra, «Pula» (Severna Evropa) 31. decembra, «Trepcas» (zaliv ZDA) 10. januarja 1964.

OBSEG SVETOVNE TRGOVINSKE MORNARICE

Dne 1. julija je znašala tonazna vseh trgovinskih ladij na svetu 145 milijonov 863.000 tona.

Gospodarsko pismo iz Jugoslavije

(Nadaljevanje s 1. strani)

izenaeile s svojimi izdelki s tistimi v tujini.

VKLJUČITEV INDUSTRIJE

V MEDNARODNO MENJAVO Poseben pomen je zopet na povečanju izvoza, ker predstavlja vir sredstev za kritje mnogih potreb, zlasti za nadaljnji razvoj domače industrije. Pri tem je mišljen predvsem uvoz surovin in polizdelkov, pa tudi mnogokrat opreme, kar je treba vse plačati z devizami, kolikor ne gre s kompenzacijami. Dosedanji uspehi v zunanji trgovini dajejo upanje, da bo šel ugoden razvoj v dosedanjih smeri naprej, kar pomeni tudi uspeh zlasti domače industrije, ki se vedno bolj vključuje v mednarodno menjavo z mednarodno kakovostjo in ceno izdelkov.

Ze ob koncu letošnjega se bolj pa v prihodnjem letu pričakujemo, da se bodo vključile v proizvodnjo nove tovarne ali pa vsaj novi in tudi rekonstruirani obrati mnogih sedanjih tovarn. Za sedaj naj omenimo povečanje obrotov v Tovarni aluminijske in glinice v Kidričevem pri Mariboru, sledile pa bodo kmalu skoro vse slovenske železarnice in jeklarne, ki postopno obnavljajo svoje zastarele naprave in tudi grade nove obrate.

TURIZEM POSEBEN POUKAREK

Turizem dobiva zlasti za slovensko gospodarstvo vedno večji pomen in nič čudnega ni, če se vlagajo vanj znatna sredstva. Pa ne samo to: o turizmu je vedno več govora tudi v najbolj stranskih krajih, ker povsod pričakujejo od njega večje koristi kot od katerikoli druge dejavnosti. V večini primerov odkrivajo domače zanimivosti tujci in tako opozarjajo, da se začno zanimati zanje tudi domačini.

Lahko ugotovimo, da so v Sloveniji podani osnovni pogoji za razvoj turizma, saj se lahko danes ponasajmo z mrežo dobrih in asfaltiranih cest. V zadnjem času sta se tej mreži pridružili cesti iz Ljubljane do Kočevja in prav te dni cesta preko Krasia iz Dornberka do Divače. Asfalt je tudi potegnen od Celja do Rogaske Slatine, postopno ga položajo v Logarsko dolino in drugam. To sicer še ni vse, a je že mnogo in osnova za razvoj turizma je podana.

CELOTNI NAPREDEK KLJUB NEUSKLAJENOSTIM

Jugoslovansko gospodarstvo je enovito in se razvija v enotnem gospodarskem prostoru. Zato se uspehi, neuspehi in načrti odražajo vedno giede na celoto; vendar smo iz tega pravega izvira iztrgali del in se dotaknili le vprašanj, ki neposredno zadevajo slovensko gospodarstvo. Toda mirno lahko trdimo, da ugotovitev, ki smo jih nazivali, lahko raztegnemo na celoto s tem, da so za celoto predvideni še mnoge večje načrti, kar nam zlasti potrjujejo veliki programi o novih gradnjah elektronskih centrov, prve elektrarne na atomski pogon in prav te dni govorimo o velikih skupnih načrtih z Romunijo o gradnji jedrarskega hidroenergetskega sistema.

«Na evropski sever!»

(Nadaljevanje s 1. strani)

Zato malo pritisnem na vplivnjak. Čeprav nisem imel posebnega hitrega vozila, bi kmalu plačal kazen zaradi hitrostnega prekrška. V poletnih mesecih je namreč na vseh norveških cestah hitrost avtomobilov omejena na 70 kilometrov na uro, te pa je še ubogi «Topolino» z lahkoto prekosil.

OSLO - MESTO BREZ STOLPNIC

Pod noč sem bil zopet pri morju. Ze nekaj časa sem se vozil med gostimi smrekovimi gozdovi, med katerimi so bile posejane značilne norveške lesene hiše. Pestro, a vendar okusno pobarvane tvorijo značilno pokrajinsko sliko, ki se ponavlja do skrajnega severa. Postopoma brez značilnih predmestnih stanovanjskih blokov, ki jih poznava, sem prišel v predmestje glavnega mesta Norveške. Le lesene vile so malo bolj goste. Vsakdo imel sicer še kos negovane travnika in nekaj smrek ali brez pred hišo. Tako ima Oslo le dobrega pol milijona prebivalcev; ti žive v mestu, ki je po svoji površini največje mesto na svetu. Seve da so mestne meje nekoliko umetno postavili, da bi dobili vsaj eno veliko dimenzijo v tej skromni državi. Vsekar je to napravilo name zelo ugoden vtis.

Pravo mestno središče ni več je od strogega središča tržaškega mesta. Tu so vsa upravna in gospodarska središča države, pa še parlament in kraljeva palača, ki zelo spominja na eno izmed avstrijskih deželnih prestolnic. Kljub navidezemu provincializmu pa nam se lahko prepričaj o visoki življenjski ravni mešanov, predvsem na o razvitim smislu za državljanske pravice.

Norvežani delajo z majhnim odmorom od devetih do trett ali največ do štiri popoldne. Če pomislimo da se vredi poltisoč sploh komaj stetni, pomeni, da ima povprečni Norvežan v naj v poletnih mesecih vsak dan poleg enega delavnika še en nor malen dan za svoje osebne dejavnosti. Seveda prebije večina proste ure v poletnih mesecih na prostem zraku, v morskem kopališču in čolnu ali na sportnem jrišču.

«GOSPODARSTVO»

Izhaja trikrat mesečno - Uredništvo in uprava: Trst, Ulica Goppar 9, tel. 38-933. Cena: posamezna številka lir 35,-, za Jugoslavijo din 25,-. Naročnina: letna 1000 lir, polletna 500 lir. Post. tek. račun «Gospodarstvo» št. 11-9396. Za Jugoslavijo letna 900 din, polletna 450 din. Naroča se pri ADT Državna založba Slovenije, Ljubljana, na Stari trg 3/1, tek. rač. 600-14-603-96. Za ostalo inozemstvo 3 dolarje letno. Cena oglasov: za vsak m/m visvine v širini enega stolpca 60 lir. Odgovorni urednik: dr. Lojze Berček. Založnik: Založba «Gospodarstvo». Tiskarna Založništva tržaškega tiska (ZTT) - Trst.

PARK HOTEL - Nova Gorica

Moderno urejen hotel z vsem konforom - Restavracija in kavarna - Ples vsak večer razen ob ponedelkih - Pevstvena domača in mednarodna kuhinja - Odlitna domača in štajerska vina

Hotel «ZLATOROG» BOHINJ

190 postelj
Hladna in topla tekoča voda v vseh sobah
Kopalnice - Garaje
Železniška postaja
Bohinjska Bistrica

BANKA DI CREDITO DI TRIESTE S.P.A. - D.D.

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

GLAVNICALIR 600.000.000 · VPLAČANIH LIR 180.000.000

TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10

vestnik SLOV. GOSPODARSKEGA ZDRUZENJA

SEDEŽ, TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 8-I. - TELEFON ŠT. 37-808

Doplačilo za bolniško zavarovanje trgovcev

Na pokrajinskem zboru so delegati Bolniške blagajne za trgovce na Trzaskem odobrili doplačila, ki jih bodo plačali zavarovani trgovci za bolniško biagajno za leto 1964, in sicer: 1. razred zavarovancev (kateri letni dohodek ne presega 1.000.000 lir) zakonski doprinos 1500, doplačilo 5000, skupno 6500 lir.

Višina trinajste plače

Ker se bliža čas izplačevanja trinajste plače, bi radi omenili nekaj bistvenih določb v tem pogledu. Delavec ima pravico do toliko dvanajstin 13. plače, kolikor mesecev je bil zaposlen v podjetju. Uslužbenec, ki so plačani deloma ali v celoti s provizija mi ali v odstotkih, imajo pravico do 13. plače, ki ustreza mesečnemu povprečju celoletne provizije.

Mirko Kosmina

V torek zvečer je v trzaski bolnišnici umrl Mirko Kosmina, ravnatelj Založništva trzaska tiska in bivši tajnik Slovenske kulturno gospodarske zveze. Rajni je bil rojen leta 1904 v Gorici. Svojo mladost je prebil predvsem v Dekanah, kjer je bil njegov oče uslužbenec, pa tudi študija se je lotil v Istri, to je v Gorici in Pazinu; nato je obiskoval trgovsko šolo v Trstu. Že v rani mladosti ga je gnalo, v svet želja po spoznavanju življenja drugih narodov ter se je zato vkrkal na ladjo. Po prvi vojni je sodeloval v mladinskih organizacijah, med drugo vojno pa se je vključil v osvobodilno borbo ter se organiziral v komunistični stranki. Tudi on je okoliš grenek kruh političnega preganjanja v Buchenwaldu. Po vojni je deloval v Trstu, za kratek čas tudi v Kopru; pozneje je prevzel tajništvo Kmečke zveze v Trstu ter je leta 1958 postal ravnatelj Založništva trzaska tiska. Uveljavil je se tudi na gospodarskem področju, saj je bil delj časa član Slovenskega gospodarskega združenja. Povsod, kjer se je uveljavil, je prišla do izraza njegova narodna zavednost, na javnih zborovanjih pa se je odlikoval s svojimi temperamentalno besedo. Na delu je vztrajal do konca in skušal svojo telesno slabost premagati z izredno voljo, dokler ni prav med delom omanil.

Ob tekmovanju pevskih zborov v Gorici

V okviru semnja sv. Andreja je gorški zbor C. A. Seghizzi organiziral tekmovanje pevskih zborov, ki je bilo nekako lokalno-mednarodno. Tekmovali so zbori iz Furlanije, iz Trsta in Gorice, iz bližnjih krajev sosedne Slovenije ter s Koroškega. Vsega 21 zborov, med temi 8 slovenskih, od katerih štirje s odstran, štirje pa s tostran meje.

kultura in življenje

Gostovanje zagrebske «Tamburice»

Slovenska prosvetna zveza je povabila na gostovanje folklorno diletskino skupino «Tamburice» iz Zagreba. Ansambel je sestavljen iz celotnega tamburčeskega zbora ter manjše skupine pevcev, ki nastopa kot celota ali pa solistično. Na repertoarju imajo v glavnem hrvatske narodne pesmi, večina vedre narave, posejajo pa tudi po kaki resnejši skladbi v narodnem stilu ali celo kakem samostojnem komadu iz opere (Kolo iz Era); ne odklanja pa tudi take splošno poznane pesnice iz sodobne lahke muzike. Ansambel hoče poslušalstvo prvenstveno zabavati in se mu posreči v polni meri. Se posebej s prispevki odličnega komika Josipa Sudarja, katerega stvaritve vedno izživajo viharje smeha. Celotni ansambel vodi z večšo roko dirigent Teodor Boch.

Dva Slovenca v srbski akademiji znanosti

Srbska akademija znanosti in umetnosti je med 51 kandidati za dopisne člane zbrala 21. Med temi sta postala dopisna člana akademije tudi dva Slovenca, in sicer dr. Anton Melik, redni profesor na naravoslovni matematični fakulteti in Ljubljani, in slikar Božidar Jakac.

Iz Njogoševih domovine

Med proslavo dneva republike so v Golubovcih pri Titogradu spustili v obrat 100-kilovaltno relesno radijsko postajo Radio-Titograd ter na Lovčeni in Bjelasići prenosi postaji. Tako je bila Crna gora vključena v jugoslovansko radio-televizijsko omrežje. V Crni gori je danes 32.000 radijskih aparatov in 760 televizijskih.

KRONIKA

ZIMSKA PODPORA E.C.A.

Kot znano, del občinske podporna ustanova (Ente Comunale di Assistenza) drva po nizki ceni upokojencem, katerih mesečni prejemki ne presegajo 31.000 lir. Po izpolnitvi zadevnih nakazil, ki jih zainteresirani lahko dvignejo v pristojnem uradu omenjene ustanove vsak dan med 9. in 12. uro, imajo pravico do prejema 2 stotovir brezplačno in 3 stotovir za 3000 lir. Bolnim osebam in invalidom dostavi ustanova drva kar na dom. Čas za prijavo je še do 21. decembra.

TOVARNA COCA-COLE V TRSTU

Pred kratkom so se začela pri Zgoniku dela za zgraditev tovarne družbe «Coca-Cola».

Na političnem obzorju

POLOŽAJ NAŠE MANJSINE

«Jadranski kolektor 1964», ki je nedavno izšel v Trstu, priobčuje članek Borisa Raeta, podpredsednika Slovenske kulturno-gospodarske zveze, o položaju naše narodnostne skupine glede na to, da bomo prav prihodnje leto obhajali 10-letnico podpisane Spomenice o sporazumu, sklenjenem v Londonu 5. oktobra 1954. Pisec ugotavlja, da so bile določbe londonske spomenice samo deloma izpolnjene. Še danes so naj delu v Italiji politične sile, ki so proti priznanju pravic, ki jih priznavata Slovincem londonski sporazum in državna ustava. Slovinci še danes ne morejo sodelovati v javni upravi; uporaba slovenskega jezika ni v javnih uradih dovoljena; zaradi zavlačevanja oblasti ni bilo pet let mogoče dograditi Kulturne doma; raznarodovanje trzaska okolice se nadaljuje. Pri seš pričakuje, da se bodo zahteve Slovincem izpolnile v nemem ozračju, ki naj ga ustvari vlada novega levega centra.

DRŽAVLJANSTVO VEROUČI

TELJEV. Glede naše zadnje vesti, da slovenskim duhovnikom v jugoslovanskem državljanstvu ni več dovoljeno počevati vrstna na osnovnih solah, smo zvedeli iz krogov blizu solskega škofstva, da ni točna. Res je sicer, da ni bilo mogoče zadovoljiti vseh duhovnikov in jim dati dovolj ur, ker jih pač ni dovolj na voljo; vsekakor ne gre za namerno diskriminacijo, saj je bil prav v letošnjim solskim letom zaupan veroučan na slovenski osnovni šoli v neki vasi prav slovenskemu duhovniku z jugoslovanskim državljanstvom. Prav radi popravljamo našo zadnjo vest v tem smislu, sicer z ugotovitvijo, da se je nekaj le moralno plesiti več ali manj za kulisami; kajti vest smo prejeli iz vira, ki je navadno dobro informiran.

V TRST SE VRNE

Zvedeli smo, da se v kratkem vrne v Trst dr. Jože Dekleva, predsednik Slovenske kulturno gospodarske zveze, ki se že dobro leto zdravi v Sloveniji. Zdravje se mu ni sicer popolnoma popravilo in zato ni verjetno, da bo lahko dejansko prevzel to važno mesto v političnem življenju Slovincov v Italiji.

LEVI CENTER NA TRZASKEM

Pogajanja za sodelovanje med strankami levega centra v trzaskem občinskem svetu in pokrajinskem svetu še niso bila zaključena. Gre za sodelovanje med krščanskimi demokrati, socialisti, republikanci in socialisti. Novo bo sodelovanje socialistov, ki seveda zahteva ustrezno upoštevanje tudi pri sestavi občinskega odbora. Nov sestanek med načelniki političnih skupin občinskega sveta, ki naj sodelujejo v omenjenem smislu, bo danes. Ni še jasno kakšno bo stališče nove večine do zahtev trzaskih Slovincov.

Drva draga, nafta še poceni

Prvi mrz v decembru je sicer vzmirlil tiste Trzaccane, ki so se brez drva, a sledili so topli dnevi, polni optimizma, čeprav je gorivo res drago. Za stoto jugoslovanskih bukovih drv plačajo 1700 lir, nekateri prodajalci zahtevajo celo 1800 lir. Grosisti zagotavljajo, da koks ne bo zmanjkalo. Koles prodajajo po 2800 lir za stoto, drobnejšega celo po 3000 lir; medtem ko je lani stal okoli 2400 lir. Ruskega antracita, pravzaprav antracita sploh, skoro nihče več ne kupuje, menda zato, ker je predrag (okoli 3200 lir za stoto); sicer je znano, da antracit počasi izgori, da torej «drži» toplo, hkrati ima tudi več kalorij kot običajni premog. Brikete «rekord» vzhodno-nemškega izvora lahko nabavijo po 2000 lir za stoto, črni šleski premog pa po 2100 lir za stoto.

MODNA HIŠA V GORICI

V Novi Gorici so v lepem poslopju sredi mesta te dni odprli modno hišo, ki zavzema prizemlje in prvo nadstropje.

BANKE SO POPUSTILE

Med predstavniki bančnih namestencev in bank je prišlo do sporazuma glede ureditve spornih socialnih vprašanj. Banke so priznale namestencem, ne glede na njihov položaj, enkratno nagrado 140.000 lir. Do konca meseca junija ostanejo sicer odnosi nespremenjeni.

MILANSKA ZBORNICA ZA SKOPIJE

Člani Italijansko-jugoslovanske trgovinske zbornice v Milanu so zbrali milijon lir za obnovo stavbe Gospodarske zbornice v Skopju. Člani te zbornice so že prej prispevali za žrtve potresa v Skopju.

FRIJAVE ZARADI NEDOVOLJENE TRGOVINE

Policija je prijavila v zadnjem času sodnim oblastem 57 oseb, ki so prodajale meso kar na svojo pest, ne da bi bile za to pooblaščenice. Pred sodišče mora tudi pet lastnikov mesnic, ker so prodajali meso po previsokih cenah. Policijski organi so v novembru strogo preiščali vsega 1.500 trgovin z jestvinami, 500 gostinskih obratov in 100 prodajalnic konfekcijskih izdelkov in raznega blaga.

Od kdaj «Pristaniška ustanova»?

Posebni statut dežele Furlanija-Juljska krajina predvideva med drugim tudi ustanovitve tako imenovane Pristaniške ustanove (Ente per il porto). Člen 70 namreč pravi: «Z republiškim zakonom bodo v roku enega leta od uveljavitve statuta izdana navodila za ustanovitev Pristaniške ustanove in za njeno ureditev».

Redno več električne energije v Italiji

V prvih devetih mesecih tega leta je proizvodnja električne energije v vsej Italiji dosegla 50.521,3 milijona kilovatom ali 9,47 odst. več kakor v istem razdobju preteklega leta; domači porabi je bilo namenjenih (upoštevajoč saldo med uvozom in izvozom) 51.187,3 milijona kilovatom, se pravi 8,91 odst. več kakor v istih mesecih lani. Proizvodnja hidroelektrične energije je znala v prvih devetih mesecih tega leta 34.060,1 milijona kWh (lani 30.033,3 milijona kWh), proizvodnja termoelektrične energije 14.459,0 milijona kWh (lani 14.374,7), geotermoelektrične energije 1.816,0 milijona kWh, in jedrske električne energije 186,2 milijona kWh. V severni Italiji so proizvedli 32.835,3 milijona kWh vse električne energije (lani 30.667,6 milijona kWh), v srednji Italiji 8.555,5 milijona kWh (lani 7.633,6), v južni 6.406,1 milijona kWh (lani 5.303,9) in na otokih vzhodno, pa tudi s Srednjo Evropo in Podonavjem.

Kje imajo največ gospodinjskih aparatov

Frankfurt, novembra. Skupina ustanov za raziskavanje tržišč in javnega mnenja je pred kratkim objavila zanimive podatke o življenjski ravni v državah Evropskega skupnega tržišča in Velike Britanije. Največje avtomobilsko gostoto v Evropi ima Francija, kjer po sledi Velika Britanija s 32 odst. Zap. Nemčija s 26 odst. in Italija z 20 odst. Od drugih industrijskih proizvodov široke potrošnje, ki kažejo določeno življenjsko raven so gotovo televizijski sprejemniki, sesalci prahu, pralni stroji in hladilniki za gospodinjstvo. Glede televizijskih sprejemnikov je na prvem mestu Velika Britanija z 78 odst. vseh družin. Zap. Nemčija s 30 odst., Francija s 25 odst. in Italija z 20 odst. Glede na to koliko oseb sledi televizijski program vsaj trikrat na teden, pa so podatki nekoliko drugačni: 85 odst. Angležev, 50 odst. Holanđev, 49 odst. Italijanov, 44 odst. Bel-

Smrt slovenskega šolnika

Umrlji so 69-letni Ivan Morassut, 86-letna Tereza Pečen, 90-letna Antonija Zvokelej, 77-letni Ivan Sedmak, 83-letna Jospina Jamšek, 77-letni Ivan Sedmak, 53-letni delavec Vincenc Forstaj in 68-letni delavec Izidor Vodopivec (Sirkov) zaradi bolezni, oba iz Doline; Josip Kralj in 62-letni kmetovalec Ivan Bernetič (Bobkov) zaradi bolezni, oba iz Bazovnice; Anton Serbec iz Kržiža; 19-letni delavec Ciril Legiša iz Cerovelj pri trčenju z motorjem v avto; 70-letna Ivanka Cvenik vd. Scubini iz Devina, ki jo je povozil avto; 56-letni Alfonz Koršič občinski uradnik iz Steverjana, zaradi bolezni.

NAŠE SOŽALJE

Umrlji so 69-letni Ivan Morassut, 86-letna Tereza Pečen, 90-letna Antonija Zvokelej, 77-letni Ivan Sedmak, 83-letna Jospina Jamšek, 77-letni Ivan Sedmak, 53-letni delavec Vincenc Forstaj in 68-letni delavec Izidor Vodopivec (Sirkov) zaradi bolezni, oba iz Doline; Josip Kralj in 62-letni kmetovalec Ivan Bernetič (Bobkov) zaradi bolezni, oba iz Bazovnice; Anton Serbec iz Kržiža; 19-letni delavec Ciril Legiša iz Cerovelj pri trčenju z motorjem v avto; 70-letna Ivanka Cvenik vd. Scubini iz Devina, ki jo je povozil avto; 56-letni Alfonz Koršič občinski uradnik iz Steverjana, zaradi bolezni.

socialni ZTRINKI

OBRTNIKI V JUGOSLAVIJI. Skupščina socialistične republike Srbije pripravila zakon o obrtniškem poklicu, ki se bo oslanjal na zadevni zvezni jugoslovanski zakon. V smislu zakonskega osnutka bodo lahko obrtniki imeli po 5 delavcev. Pri izdelavi zakonskih določb sodelujejo tudi predstavniki obrtnikov.

Gradbena dejavnost v S. Italiji popuša

V prvih devetih mesecih tega leta so zgradili v občinah z nad 20.000 prebivalci 159.471 stanovanj, se pravi 3,9 odst. več kakor v istem razdobju lanskega leta. V septembru letos so zgradili 17.727 stanovanj ali 7 odstotkov več kot v avgustu in 2,5 odst. manj kakor v septembru lani.

Kje imajo največ avtomobilov, listov in knjig

Frankfurt, novembra. Skupina ustanov za raziskavanje tržišč in javnega mnenja je pred kratkim objavila zanimive podatke o življenjski ravni v državah Evropskega skupnega tržišča in Velike Britanije. Največje avtomobilsko gostoto v Evropi ima Francija, kjer po sledi Velika Britanija s 32 odst. Zap. Nemčija s 26 odst. in Italija z 20 odst. Od drugih industrijskih proizvodov široke potrošnje, ki kažejo določeno življenjsko raven so gotovo televizijski sprejemniki, sesalci prahu, pralni stroji in hladilniki za gospodinjstvo. Glede televizijskih sprejemnikov je na prvem mestu Velika Britanija z 78 odst. vseh družin. Zap. Nemčija s 30 odst., Francija s 25 odst. in Italija z 20 odst. Glede na to koliko oseb sledi televizijski program vsaj trikrat na teden, pa so podatki nekoliko drugačni: 85 odst. Angležev, 50 odst. Holanđev, 49 odst. Italijanov, 44 odst. Bel-

Drva draga, nafta še poceni

Prvi mrz v decembru je sicer vzmirlil tiste Trzaccane, ki so se brez drva, a sledili so topli dnevi, polni optimizma, čeprav je gorivo res drago. Za stoto jugoslovanskih bukovih drv plačajo 1700 lir, nekateri prodajalci zahtevajo celo 1800 lir. Grosisti zagotavljajo, da koks ne bo zmanjkalo. Koles prodajajo po 2800 lir za stoto, drobnejšega celo po 3000 lir; medtem ko je lani stal okoli 2400 lir. Ruskega antracita, pravzaprav antracita sploh, skoro nihče več ne kupuje, menda zato, ker je predrag (okoli 3200 lir za stoto); sicer je znano, da antracit počasi izgori, da torej «drži» toplo, hkrati ima tudi več kalorij kot običajni premog. Brikete «rekord» vzhodno-nemškega izvora lahko nabavijo po 2000 lir za stoto, črni šleski premog pa po 2100 lir za stoto.

MODNA HIŠA V GORICI

V Novi Gorici so v lepem poslopju sredi mesta te dni odprli modno hišo, ki zavzema prizemlje in prvo nadstropje.

BANKE SO POPUSTILE

Med predstavniki bančnih namestencev in bank je prišlo do sporazuma glede ureditve spornih socialnih vprašanj. Banke so priznale namestencem, ne glede na njihov položaj, enkratno nagrado 140.000 lir. Do konca meseca junija ostanejo sicer odnosi nespremenjeni.

MILANSKA ZBORNICA ZA SKOPIJE

Člani Italijansko-jugoslovanske trgovinske zbornice v Milanu so zbrali milijon lir za obnovo stavbe Gospodarske zbornice v Skopju. Člani te zbornice so že prej prispevali za žrtve potresa v Skopju.

FRIJAVE ZARADI NEDOVOLJENE TRGOVINE

Policija je prijavila v zadnjem času sodnim oblastem 57 oseb, ki so prodajale meso kar na svojo pest, ne da bi bile za to pooblaščenice. Pred sodišče mora tudi pet lastnikov mesnic, ker so prodajali meso po previsokih cenah. Policijski organi so v novembru strogo preiščali vsega 1.500 trgovin z jestvinami, 500 gostinskih obratov in 100 prodajalnic konfekcijskih izdelkov in raznega blaga.

Od kdaj «Pristaniška ustanova»?

Posebni statut dežele Furlanija-Juljska krajina predvideva med drugim tudi ustanovitve tako imenovane Pristaniške ustanove (Ente per il porto). Člen 70 namreč pravi: «Z republiškim zakonom bodo v roku enega leta od uveljavitve statuta izdana navodila za ustanovitev Pristaniške ustanove in za njeno ureditev».

Redno več električne energije v Italiji

V prvih devetih mesecih tega leta je proizvodnja električne energije v vsej Italiji dosegla 50.521,3 milijona kilovatom ali 9,47 odst. več kakor v istem razdobju preteklega leta; domači porabi je bilo namenjenih (upoštevajoč saldo med uvozom in izvozom) 51.187,3 milijona kilovatom, se pravi 8,91 odst. več kakor v istih mesecih lani. Proizvodnja hidroelektrične energije je znala v prvih devetih mesecih tega leta 34.060,1 milijona kWh (lani 30.033,3 milijona kWh), proizvodnja termoelektrične energije 14.459,0 milijona kWh (lani 14.374,7), geotermoelektrične energije 1.816,0 milijona kWh, in jedrske električne energije 186,2 milijona kWh. V severni Italiji so proizvedli 32.835,3 milijona kWh vse električne energije (lani 30.667,6 milijona kWh), v srednji Italiji 8.555,5 milijona kWh (lani 7.633,6), v južni 6.406,1 milijona kWh (lani 5.303,9) in na otokih vzhodno, pa tudi s Srednjo Evropo in Podonavjem.

Kje imajo največ avtomobilov, listov in knjig

Frankfurt, novembra. Skupina ustanov za raziskavanje tržišč in javnega mnenja je pred kratkim objavila zanimive podatke o življenjski ravni v državah Evropskega skupnega tržišča in Velike Britanije. Največje avtomobilsko gostoto v Evropi ima Francija, kjer po sledi Velika Britanija s 32 odst. Zap. Nemčija s 26 odst. in Italija z 20 odst. Od drugih industrijskih proizvodov široke potrošnje, ki kažejo določeno življenjsko raven so gotovo televizijski sprejemniki, sesalci prahu, pralni stroji in hladilniki za gospodinjstvo. Glede televizijskih sprejemnikov je na prvem mestu Velika Britanija z 78 odst. vseh družin. Zap. Nemčija s 30 odst., Francija s 25 odst. in Italija z 20 odst. Glede na to koliko oseb sledi televizijski program vsaj trikrat na teden, pa so podatki nekoliko drugačni: 85 odst. Angležev, 50 odst. Holanđev, 49 odst. Italijanov, 44 odst. Bel-

Ob tekmovanju pevskih zborov v Gorici

V okviru semnja sv. Andreja je gorški zbor C. A. Seghizzi organiziral tekmovanje pevskih zborov, ki je bilo nekako lokalno-mednarodno. Tekmovali so zbori iz Furlanije, iz Trsta in Gorice, iz bližnjih krajev sosedne Slovenije ter s Koroškega. Vsega 21 zborov, med temi 8 slovenskih, od katerih štirje s odstran, štirje pa s tostran meje.

Gostovanje zagrebske «Tamburice»

Slovenska prosvetna zveza je povabila na gostovanje folklorno diletskino skupino «Tamburice» iz Zagreba. Ansambel je sestavljen iz celotnega tamburčeskega zbora ter manjše skupine pevcev, ki nastopa kot celota ali pa solistično. Na repertoarju imajo v glavnem hrvatske narodne pesmi, večina vedre narave, posejajo pa tudi po kaki resnejši skladbi v narodnem stilu ali celo kakem samostojnem komadu iz opere (Kolo iz Era); ne odklanja pa tudi take splošno poznane pesnice iz sodobne lahke muzike. Ansambel hoče poslušalstvo prvenstveno zabavati in se mu posreči v polni meri. Se posebej s prispevki odličnega komika Josipa Sudarja, katerega stvaritve vedno izživajo viharje smeha. Celotni ansambel vodi z večšo roko dirigent Teodor Boch.

Dva Slovenca v srbski akademiji znanosti

Srbska akademija znanosti in umetnosti je med 51 kandidati za dopisne člane zbrala 21. Med temi sta postala dopisna člana akademije tudi dva Slovenca, in sicer dr. Anton Melik, redni profesor na naravoslovni matematični fakulteti in Ljubljani, in slikar Božidar Jakac.

Iz Njogoševih domovine

Med proslavo dneva republike so v Golubovcih pri Titogradu spustili v obrat 100-kilovaltno relesno radijsko postajo Radio-Titograd ter na Lovčeni in Bjelasići prenosi postaji. Tako je bila Crna gora vključena v jugoslovansko radio-televizijsko omrežje. V Crni gori je danes 32.000 radijskih aparatov in 760 televizijskih.

DRŽAVLJANSTVO VEROUČI

TELJEV. Glede naše zadnje vesti, da slovenskim duhovnikom v jugoslovanskem državljanstvu ni več dovoljeno počevati vrstna na osnovnih solah, smo zvedeli iz krogov blizu solskega škofstva, da ni točna. Res je sicer, da ni bilo mogoče zadovoljiti vseh duhovnikov in jim dati dovolj ur, ker jih pač ni dovolj na voljo; vsekakor ne gre za namerno diskriminacijo, saj je bil prav v letošnjim solskim letom zaupan veroučan na slovenski osnovni šoli v neki vasi prav slovenskemu duhovniku z jugoslovanskim državljanstvom. Prav radi popravljamo našo zadnjo vest v tem smislu, sicer z ugotovitvijo, da se je nekaj le moralno plesiti več ali manj za kulisami; kajti vest smo prejeli iz vira, ki je navadno dobro informiran.

V TRST SE VRNE

Zvedeli smo, da se v kratkem vrne v Trst dr. Jože Dekleva, predsednik Slovenske kulturno gospodarske zveze, ki se že dobro leto zdravi v Sloveniji. Zdravje se mu ni sicer popolnoma popravilo in zato ni verjetno, da bo lahko dejansko prevzel to važno mesto v političnem življenju Slovincov v Italiji.

LEVI CENTER NA TRZASKEM

Pogajanja za sodelovanje med strankami levega centra v trzaskem občinskem svetu in pokrajinskem svetu še niso bila zaključena. Gre za sodelovanje med krščanskimi demokrati, socialisti, republikanci in socialisti. Novo bo sodelovanje socialistov, ki seveda zahteva ustrezno upoštevanje tudi pri sestavi občinskega odbora. Nov sestanek med načelniki političnih skupin občinskega sveta, ki naj sodelujejo v omenjenem smislu, bo danes. Ni še jasno kakšno bo stališče nove večine do zahtev trzaskih Slovincov.

Drva draga, nafta še poceni

Prvi mrz v decembru je sicer vzmirlil tiste Trzaccane, ki so se brez drva, a sledili so topli dnevi, polni optimizma, čeprav je gorivo res drago. Za stoto jugoslovanskih bukovih drv plačajo 1700 lir, nekateri prodajalci zahtevajo celo 1800 lir. Grosisti zagotavljajo, da koks ne bo zmanjkalo. Koles prodajajo po 2800 lir za stoto, drobnejšega celo po 3000 lir; medtem ko je lani stal okoli 2400 lir. Ruskega antracita, pravzaprav antracita sploh, skoro nihče več ne kupuje, menda zato, ker je predrag (okoli 3200 lir za stoto); sicer je znano, da antracit počasi izgori, da torej «drži» toplo, hkrati ima tudi več kalorij kot običajni premog. Brikete «rekord» vzhodno-nemškega izvora lahko nabavijo po 2000 lir za stoto, črni šleski premog pa po 2100 lir za stoto.

MODNA HIŠA V GORICI

V Novi Gorici so v lepem poslopju sredi mesta te dni odprli modno hišo, ki zavzema prizemlje in prvo nadstropje.

BANKE SO POPUSTILE

Med predstavniki bančnih namestencev in bank je prišlo do sporazuma glede ureditve spornih socialnih vprašanj. Banke so priznale namestencem, ne glede na njihov položaj, enkratno nagrado 140.000 lir. Do konca meseca junija ostanejo sicer odnosi nespremenjeni.

MILANSKA ZBORNICA ZA SKOPIJE

Člani Italijansko-jugoslovanske trgovinske zbornice v Milanu so zbrali milijon lir za obnovo stavbe Gospodarske zbornice v Skopju. Člani te zbornice so že prej prispevali za žrtve potresa v Skopju.

FRIJAVE ZARADI NEDOVOLJENE TRGOVINE

Policija je prijavila v zadnjem času sodnim oblastem 57 oseb, ki so prodajale meso kar na svojo pest, ne da bi bile za to pooblaščenice. Pred sodišče mora tudi pet lastnikov mesnic, ker so prodajali meso po previsokih cenah. Policijski organi so v novembru strogo preiščali vsega 1.500 trgovin z jestvinami, 500 gostinskih obratov in 100 prodajalnic konfekcijskih izdelkov in raznega blaga.

Od kdaj «Pristaniška ustanova»?

Posebni statut dežele Furlanija-Juljska krajina predvideva med drugim tudi ustanovitve tako imenovane Pristaniške ustanove (Ente per il porto). Člen 70 namreč pravi: «Z republiškim zakonom bodo v roku enega leta od uveljavitve statuta izdana navodila za ustanovitev Pristaniške ustanove in za njeno ureditev».

Redno več električne energije v Italiji

V prvih devetih mesecih tega leta je proizvodnja električne energije v vsej Italiji dosegla 50.521,3 milijona kilovatom ali 9,47 odst. več kakor v istem razdobju preteklega leta; domači porabi je bilo namenjenih (upoštevajoč saldo med uvozom in izvozom) 51.187,3 milijona kilovatom, se pravi 8,91 odst. več kakor v istih mesecih lani. Proizvodnja hidroelektrične energije je znala v prvih devetih mesecih tega leta 34.060,1 milijona kWh (lani 30.033,3 milijona kWh), proizvodnja termoelektrične energije 14.459,0 milijona kWh (lani 14.374,7), geotermoelektrične energije 1.816,0 milijona kWh, in jedrske električne energije 186,2 milijona kWh. V severni Italiji so proizvedli 32.835,3 milijona kWh vse električne energije (lani 30.667,6 milijona kWh), v srednji Italiji 8.555,5 milijona kWh (lani 7.633,6), v južni 6.406,1 milijona kWh (lani 5.303,9) in na otokih vzhodno, pa tudi s Srednjo Evropo in Podonavjem.

Kje imajo največ avtomobilov, listov in knjig

TRŽNI PREGLED

Vestnik KMEČKE ZVEZE

Italijanski trg

Italijanski trg z žitaricami je zmeren; kupčije s pšenico, moko in otrobi so slabe, žitavnije pa so s koruzo in rižem. Zelenjavni trg je dobro založen in tudi kupčije so razmeroma dobre, čeprav so se cene zelenjave od nastopu mrza dvignile. Cene klavnin prasičev so nekoliko poskočile, dobro se prodaja tudi mlada živina, kot bički, junci in teleta. Povpraševanje po perutnini je zelo živahno, še posebno zato, ker je na trgu precej uvožene perutnine in ta je cenejša od domače. Cene jajc so zmerne, vendar ni so kupčije posebno žitavne. Trg z maslom je v zastoji, pomudba domačega masla je manj koštna, toda tudi uvoženega masla je malo na trgu. Kljub čvrstim vinskim cenam, so kupčije z vinom zmerne in prekupevalci raje kupujejo boljše vrste vina, ker se gredo boljše od rok. Košične vina inanskega p. delva grede h koncu.

ZELENJAVA IN SADJE

MILAN — Cene veljajo za kg, vstevši embalažo. Navaden kostanj 70-100, maroni 120-250, kakti 65-85, jabolka 30-50, delički 65-170, renette 70-120, hruške 150-190, Kaiser 140-200, grozdje 200-280, rumene pomaranče 100-130, taroki 130-203, limone 89-110, mandarini 90-150; suh cesen (neto) 200-270, rdeča pesa 40-80, karoči 70-90 lir kos, korenje krajnjega pridelaka 40 do 70, cvetaka 40-60, zelje 25-35, čebula (neto) 30-50, diseca zeljska (neto) 20-25, cikorkija 30 do 50, rdeč radič 120-180, endivja 60-120, radič 50-120, peteršilj 50-120, krompir Bintje uvožen 36-47, zelena 100-150, spinaca 40 do 50 lir za kg.

ZIVINA ZA REJO IN KLAVNINA ZIVINA

CREMONA — Goveja klavna živina: biki I. 320-350, II. 250-230, krave I. 280-320, II. 190-230, junci I. 350-400, II. 270-310, teleta I. 720-770, II. 630-680, žrebeta do 1 leta stara 320-370, konji 230 do 270; prašiči za rejo, neodstavljeni prašiči 18-20 kg težki 70-75, 20-40 kg težki 360-380, 40-60 kg 500-540, 80-100 kg 420 do 430, 100-125 kg težki 380-390, debele prašiči 145-150 kg težki 420-425, 160-180 kg 420-45 lir za kilogram.

PERUTNINA IN JAJCA

MILAN — Zaklani piščanci 490-510, zaklani uvoženi piščanci 450-500, žive kokoši 430-470, zaklane kokoši I. 600-700, II. 500 do 600, žive domače kokoši 650 do 700, zaklane domače kokoši 900-1000, zaklane uvožene kokoši 500-550, živi kapuni 1100-1150, zaklani 1200-1300, žive pegate 850-900, zaklane pegate 950-1050, zaklane uvožene pegate 650-700, zaklani golobi 1400-1500, žive domače pure 850-900, zaklane domače pure 1100-1200, uvožene zmrzljave pure 650-700, živi domači purani 800-850, zaklani domači purani 800-850, uvoženi zmrznjeni purani 600-700, žive domače gosi 350-400, zaklane domače gosi 450-500, uvožene zmrznjene gosi 380-400, zaklane domače race 600-700, zaklani, o mazi zajci s kožo 70-80, oreščki 780-880, uvoženi zmrznjeni zajci 600-650 lir za kg. Svinja domača jajca 23-35 lir za jajce, uvožena ožigosana jajca 21,50 do 23 lir za jajce.

VINO

MILAN — Rdeča piemontsko vino 10-11 stop. 770-810 lir za stop/stot, Barbera superior 12 do 13 stop. 950-1010, Oltrepò pavese 10-11 stop. 750-780, mantovansko rdeče vino 8-10 stop. 720-790, Valpolicella Bardolino 10-11 stop. 790-860, Soave belo 9-11 stop. 820-890, Raboso 9-10 stop. 745-795, Merlot 11-12 stop. 795-875, Reggiano 9-10 stop. 770 do 820, modensko vino 9-11 stop. 770-890, belo vino iz Romagna 9-10 stop. 710-730, rdeče 9-10 stop. 700-730, klasični toskanski Chianti 12-13 stop. 455-495 lir toskanska steklenica, navadna toskanska vina 9-11 stop. 680-780, Anzico belo 9-11 stop. 650-700, belo vino iz Mark 9-11 stop. 770-790, rdeče 9-11 stop. 710-720, Bartlettano extra 13-14 stop. 860-930, navadno 12-13 stop. 805-860, San severo belo 10-11 stop. 725-735, Pachino 12-14 stop. 830-910, Vittoria 12-13 stop. 800-840, belo vino iz Sardinije 11,5-12,5 stop. 785-825, rdeče 12-13 stop. 805 do 865 lir za stop/stot.

VALUTE V MILANO	
Amer. dolar	27.11.63 112.63
Kanad. dolar	622.40 622.41
Nem. marka	577.40 576.85
Francoski fr.	156.62 156.63
Svicsarski fr.	127.02 127.02
Avstrijski šil.	144.19 144.21
Avstrijski šil.	24.07 24.09
Funt št. pap.	174.47 174.80
Funt št. zlat.	6600. — 6400. —
Napoleon	6200. — 5950. —
Zlato (gram)	726. — 724. —
Dinar (100) — Trst	
drobni 87-87	debeli 87-69
BANKOVCI V CURIHU	
11. decembra 1963	
ZDA (1 dolar)	4.30
Anglija (1 funt št.)	12.04
Francija (100 fr.)	87.85
Italija (100 lir)	0.691
Avstrija (100 šil.)	16.55
CSSR (100 kr.)	13. —
Nemčija (100 DM)	108.35
Belgija (100 fr.)	8.57
Svedska (100 kr.)	82.80
Nizozemska (100 gold.)	119.40
Španija (100 pezeta)	7.13
Argentina (100 pezov)	2.73
Egipt (1 eg. funt)	5.75
Jugoslavija (100 din)	0.55
Avstralija (1 av. funt)	8.85

OLJE — Cene veljajo za stop, fco Milan, trošarina in prometni davek nevracunana. Oljčno semena: tropine 3050-3150, koruza 5200-5300, riž 3900-4100; olje iz surovih semen: iz zemeljskih lesnikov 34.34.200, iz koruze 31.800-32.000, iz tropin 31.800 do 32.200, navadno olje iz k. industrijsko porabo 20.900-21.100, olje iz soje 33.800-34.000, ricinusovo olje za industrijsko porabo 32.200-33.200; semenko jedilno olje: iz zemeljskih lesnikov od 38.400 do 38.800, semenjsko jedilno olje I. 37.800-38.000; oljčno olje: «lampant» 49.50.000, retificirano 55.500-56.000 lir za stop.

KRMA — Celi ali zrezani rožiči 4500-4800, seno majskega reza 2900-3100, II. reza 2800-3000, detelja 2600-2800, slama 1800 do 2100, krmne pogče iz zemeljskih lesnikov 6200-6300, iz koruze 5000-5100, lanene 7200-7300, krmna moka iz zemeljskih lesnikov 6050-6100, kokosova moka 4950-5050, iz sončnic 3200-3300, iz koruze 4250-4350, iz paradiznikov 4900-5000, moka iz sezama 6100-6200, prepečena moka iz sezama 7500-7150, moka iz zdravljenih želišč in detelje 6200-6300 lir za stop.

ZITARICE — Cene veljajo za stop, fco Milan, za takojšnjo izročitev in plačilo, brez embalaže, trošarina in prometni davek nevracunana. Pina mehka domača pšenica 7400-7700, dobra merkantile 7000-7100, merkantile 6850-6950, trita domača pšenica obora merkantile 9300-9600, uvožena pšenica Manitoba 9600 do 9800, Plata 9200-9300; pšenični moka tika «00» 10.200-12.000, tika «0» 9700-9900, tika «1» 9200 do 9500, moka za testenine tika «00» 10.800-10.000, otrobi 11.900 do 12.000, fina domača koruza 6000-6200, navadna 4400-4500, uvožen ječmen 4500-4950, domače uvoženo 5200-5500, uvoženo proso 4400-4500; neolučen riž Arborio 7800-8800, Violante 12-13.000, Carnaroli 10-10.500, Vercelli 8400 do 9000, R. B. 8300-8700, Rizzotto

7700-8400, P. Rossi 9000-9500, Maratelli 8200-8700, Stirpe 136 8100 do 8400, Ardizzone 8100-8400, Ballonelle 6900-7300; olučen riž Arborio 15.700-16.300, Violone od 23.500 do 24.500, Carnaroli 20.500 do 21.500, Vercelli 19.700, R. B. 15-15.700, P. Rossi 16-16.500, Maratelli 15.600-16.000, Stirpe 136 13.500-14.000, Ardizzone 13.500 do 14.000, Ballonelle 11.700-12.000, Razza 77 15-15.400 lir za stop.

MEDNARODNA TRŽIŠČA

	20.11.63	27.11.63	12.63
CHICAGO			
Pšenica (stot dol za 60 funtov)	212. —	212 3/4	217 1/4
Koruza (stot dol za 56 funtov)	116 1/2	116 3/4	118 3/4
NEW YORK			
Baker (stot dol za funt)	28.87	28.87	28.87
Cin (stot dol za funt)	128.12	129.25	123.25
Svinec (stot dol za funt)	12.50	12.50	12.50
Cink (stot dol za funt)	13.50	13.50	14. —
Aluminij (stot dol za funt)	25. —	25. —	26. —
Nikelj (stot dol za funt)	79. —	79. —	79. —
Živo srebro (dol za steklenico)	202. —	207. —	212. —
Bombaž (stot dol za funt)	35.20	35.20	35.20
Kava «Santos 4» (stot dol za funt)	37 1/4	37 1/4	37. —
LONDON			
Baker (funt šter za d ton)	234 1/4	234 1/4	236. —
Cin (funt šter za d ton)	978. —	988. —	999. —
Cink (funt šter za d ton)	84 1/4	87 1/4	98. —
Svinec (funt šter za d ton)	69 3/4	70 3/4	75. —
SANTOS			
Kava «Santos D» (kruzeirov za 10 kg)	1652. —	1668. —	1728. —

Na trgih s surovinnami so za deželne predstavnike v tednu padle cene sladkorja in kakovosti, lečarij, bombaža, jute in kavčuka, so ostali bistveno nespremenjeni. Napredovali so baker, cin, svinec, zasti cink, pšenica, koruza in kava, nekoliko tudi volna.

KOVINE

Tečaj bakru je na kovinskih borzah v Londonu napredoval, prav tako tudi cini Mednarodni svet za cin je na svojem zadnjem sestanku sklenil povisati minimalne in maksimalne cene, predvidene po mednarodnem sporazumu. Ravnotežni regulacijskih zalog mora odslej kupovati v tonah po 790-800 funtov, Malajski izvoz cina bo dosegel letne rekorde; ob koncu novembra je znanal namreč že 80.297 ton (v istem času lani 81.234). Na londonskem trgu vlada precejšnja radovednost glede nove borzne politike, katero bo začela v kratkem izvajati ameriška General Services Administration. Cena svinca in cinka je na londonskem trgu narasla. Britanska poraba svinca je se povečala v prvih desetih mesecih tega leta za 2 odstotka v primerjavi z istim razdobjem preteklega leta in je dosegla 319.174 ton. Najvažnejši ameriški proizvajalci cinka so zvišali ceno za pol centa pri funtu; to je tretja ameriška podražitev cinka v zadnjih petih mesecih.

TEČAJI (6. decembra; v oklepaju so označeni tečaji prejšnjega tedna). LONDON (funt sterling za tona 1016 kg): baker proti takojšnji izročitvi 236 (235 1/4); cin proti tak. izroč. 992 (991); svinec 74 1/4 (72); cink 97 (90 1/4). NEW YORK (stotinka dolarja za funt): baker v I. terminu 30.10 (29.80); svinec New York je ohranil tečaj 11,80; cink Saint Louis nespremenjeno pri 12 1/2; aluminij v ingotih pri 23; antimon Laredo (dolar za t) pri 32 1/2; lito železo pri 63 1/2; živo srebro (v steklenkah po 76 funtov) pri 198-202.

KAVČUK — Cena kavčuka je v zadnjem tednu nihala na vseh trgih. TEČAJI LONDON (penj za funt): vrsta RSS proti takojšnji izročitvi 20 1/4 do 20 5/16 (20 1/8 do 20 1/4). SINGAPUR (penj za funt): 67 1/4 do 67 1/2 (67 1/8 do 67 3/8). NEW YORK

7700-8400, P. Rossi 9000-9500, Maratelli 8200-8700, Stirpe 136 8100 do 8400, Ardizzone 8100-8400, Ballonelle 6900-7300; olučen riž Arborio 15.700-16.300, Violone od 23.500 do 24.500, Carnaroli 20.500 do 21.500, Vercelli 19.700, R. B. 15-15.700, P. Rossi 16-16.500, Maratelli 15.600-16.000, Stirpe 136 13.500-14.000, Ardizzone 13.500 do 14.000, Ballonelle 11.700-12.000, Razza 77 15-15.400 lir za stop.

MLEČNI IZDELKI

LODI — Cene veljajo za kg prodaje na debelo, brez embalaže, trošarina in prometni davek nevracunana. Maslo iz centrifuge 900-910, uvoženo maslo 840-850, lombardsko maslo 850-860, domače maslo 860-870, emiljsko 840-850, maslo iz sladke smetane 920-930; sir grana prva izročitve 1982 1050-1110, prozra. 1963 930-990, sir grana iz Paške nišne proizv. 1961-62 1060 do 1230, proizv. 1962 1030-1060, proizv. 1962-63 981-1010, proizv. 1963 900-910 sir svež od 1 do 2 dni 705-725, ulezan (30-60 dni) 720-790, sbrinz svež 720-745, ulezan 780-830, Emmenthal svež 640-660, ulezan 700-720, originalni švicarski Emmenthal 920-960, francoski 680-720, provolone svež 750-770, ulezan 860-920, italico svež 530-590, ulezan 660 do 680, crescenza svež 470-510, ulezan 570-590, gorgonzola svež 610 do 630, ulezan 790-810, talagejo svež 580-600, ulezan 720-749 lir za kilogram.

KONSERVIRANA ZIVILA

MILAN — Dvakrat koncentrirana paradiznikova mezza v skatlah po 5 kg 210 do 220, v skatlah po 1/2 kg 230-240, trikrat koncentrirana paradiznikova mezza v skatlah po 5 kg 2 do 230, po 1/2 kg 240-250, v luhab po 200 g 70-78 lir tuba, o lupljeni paradizniki v skatlah po 1200 g 180-190 lir skatla, grah v skatlah po 1 kg 180-190, drobn fižol v skatlah po 1 kg in 1/2 kg 280-300, olijke 390-420, go-be v oljčnem olju v skatlah po 5 kg 2200-2400, čestulice v kislu 250-270, kumare v kislu 300-350, paprika v kislu 280-300, marmelada boljših vrst v skatlah po 5 kg 240-250 lir za kg, breskve

PAPIR IN LEPENKA

MILAN — Casopisni papir v valjih 11.350 lir za stop, v uvožen 14.750-15.500, navaden salniran tiskarski papir 16.15.00, srednje vrste 16.500-20.000, navadno pisarniški papir 16.700 do 17.500, srednje vrste 19-303 do 21.000, finejši 23-24.200, trikrat klejani papir za tiskovine 23.000 do 25.600, «uso mano» za tiskovine 23.250-26.000, navaden registrski papir 19-20.300, sročljive vrste 21.250-22.750, finejši 24.000 do 26.250, velina za kopije 41.000 do 45.000, risarski papir 35.000 do 37.000, «peture» bel ali barvan 25.500-30.250, navaden pergamin 40-60 g 20-21.000, extra 30 g 27.250-29.250, srebrni papir 30 g 29-30.700, papir za embalažo 8500-10.000, srednje vrste 12.400-15.300, finejši 15.800-19.000, bel ali barvan kartončin 21.000 do 25.000, tipa Bristol 29-31.000, bela lepenska 10.300-11.500, navadna siva lepenska 5900-7700, finjša siva lepenska 8700-11.400, «duplex» in «triple» bela ali barvana lepenska 14.300-16.300 lir za stop.

Sadje in zelenjava na tržaškem trgu

Tržaški trg je obilno založen z zelenjavo in sadjem. V glavnem dotedaka v naše mesto z Gorislike in iz notranjosti Italije. Kupcev je malo. Navajamo cene za kg blaga v prodaji na debelo (v oklepaju so cene v prodaji na drobno):

Presa 38-120 (87-200), karoči 47-65 (60-75) lir kos, kepuz 47-60 (93-120), cveteka 59-100 (88-180), zelje 20-60 (48-98), cikorkija 50-70 (93-120), čebula 35-55 (90-100), kopr 40-60 (83-120), solata 40-240 (80-480), krompir 25-45 (48-80), paradizni ki 110-200 (200-340), rdeč radič 80-250 (140-980), zeleni radič 80-600 (140-980), zelena 30-30 (78-140), spinaca 50-250 (98-240), pomaranče 60-150 (98-240), limone 65-110 (140-180), mandarini 80-200 (160-340), kakti 30-80 (68-160), jabolka 20-120 (48-220), hruške 50-180 (98-340) za kg.

Počasnejše napredovanje proizvodnje gradiva

V prvih sedmih mesecih tega leta je proizvodnja gradiva v prvi vrsti cementa, mramorja v kosih in stekla v ploščah nekoliko nazadovala v primerjavi z razdobjem januar-julij 1962, medtem ko je lani precej napredovala v primeri s prejšnjim letom.

Proizvodnja cementa je lani prvič prekosila 20 milijonov ton (v enem samem letu) in tako narasla za 12,5 odst. v primerjavi z l. 1961. V prvih 7 mesecih letos je znašala 12,1 milijona ton (5,3 odst. več kakor v istem času lani). Proizvodnja opečnih izdelkov (polne pečke in volčkov) je napredovala za 3,8 odst., medtem ko je narasla v lanskem letu za 5,6 odst. v primerjavi z letom 1961. Proizvodnja opečnih strojnikov, ki je narasla letos za 2,9 odst., a lani za 15,9 odst. Proizvodnja mramorja v kosih je nazadovala za 10,5 odst., medtem ko je lani napredovala za 5,5 odst., v letu 1961 pa kar za 41,6 odst. v primerjavi z letom 1960. Proizvodnja stekla v ploščah se je ohranila letos na približno enaki ravni kakor v lanskem letu, saj je napredovala samo za 0,5 odst., medtem ko je narasla lani za 22,2 odst. v primerjavi s prejšnjim letom. Navajamo podatke o proizvodnji gradiva v prvih sedmih mesecih tega leta v primerjavi z istim razdobjem lanskega leta.

	I. VII. 1962.	I. VII. 1963.	Razlika v odst.
Klinker (v tisočih)	8.641	9.283	+ 7,4
Cement	11.499	12.112	+ 5,3
Polna opeka (v mil. kosov)	1.187	1.145	- 3,5
Votlaki	1.115	1.245	+ 11,7
Vsa opeka	2.302	2.390	+ 3,8
Strešniki	185	144	- 22,2
Strojniki (v mil. kv.)	39.590	41.106	+ 2,9
Mramor (indeks)	219,8	196,4	- 10,6
Steklo	286,7	288,0	+ 0,5

UVOZ IN IZVOZ GRADIVA

V prvih sedmih mesecih tega leta je Italija uvozila 75.400 ton surovega in predelanega mramorja in alabastra ali 32,2 odst. več kakor v istem času lanskega leta (57.000 ton); 67.000 ton cementa, apna in sadre ali 51,9 odst. manj kakor lani (139.000 ton); 84.400 ton opečnih in keramičnih izdelkov ali 29,3 odst. več kakor lani (65.800 ton). Vso gradiva je uvozila za 9 milijard 954 milijonov lir ali 19,1 odst. več kakor v lanskem letu (8 milijard 356 milijonov lir). Izvozila pa je 333.200 ton surovega in predelanega mramorja in alabastra ali 0,2 odst. več kakor lani (322.400 ton); 111.000 ton cementa, apna in sadre ali 63,2 odst. več kakor lani (68.000 ton) in 210.200 ton opečnih in keramičnih izdelkov ali 5,1 odst. manj kakor v lanskem letu (221.600 ton). Skupna vrednost izvoženega gradiva je znašala letos 18 milijard 793 milijonov lir ali 1,9 odst. več kakor lani (18 milijard 438 milijonov lir).

TEČAJI LONDON (stotinka dolarja za funt): baker proti tak. izroč. 239,6 (243,3); kava po pogodbi «B» 38,19 (37,26); sladkor proti tak. izr. 10,10 (11,00).

ZITARICE

Na trgu v Chicago je napredovala cena tako pšenici kot koruzi. Poljska je naročila 50.000 ton pšenice «red wheat št. 2», proti izročitvi v januarju. TEČAJI CHICAGO (stotinka dolarja za bušel): pšenica 214 1/4 (212 3/4); koruza 118 1/2 (116 1/4).

PODRAŽITEV PLATINE V LONDONU

Na londonskem prostem trgu so te dni zabeležili dvig tečaja platine. Medtem ko se je ta došel sukal okoli 33-34 funtov šterlingov, nihan sedaj med 33 1/2 in 34 1/2 funta šterlinga za unčo. Podražitev platine pripisujejo dejstvu, da trgovci na debelo platine počejajo prodajati, ker je nimajo dovolj v zalozgah.

Nekaj o žganjekuhi

Žganjekuha ali destilacija alkoholnih piščali ni tako preprosta, kakor si jo nekateri predstavljajo. Na splošno pa lahko trdimo, da opravljajo pri nas žganjekuhajo zelo primitivno, starokopitno in tudi zelo površno. Večina žganjarskih naprav je zastareli. Navadno uporabljajo žganjarski kotli s kapa, ki je po cevi povezana s hladilnikom na vodo. Pa tudi parna žganjekuha ni brezhibna.

Z gospodarskega vidika je gotovo na mesu, da pri uporabi sadja in vina, izkoristimo za žganjekuhajo vse sadne in vinske proizvode, npr. tropine, drozdi, pijačo, ki se kvani in celo magno sadje ipd., kar bi se sicer na zraku pokvarilo in uničilo. Kmet mora pa izkoristiti vse, kar se da s pridom izkoristiti.

Vse navedene proizvode moramo do žganjekuhe predesem primerno shraniti za destilacijo, ki se je lotimo, ko nam dopušča čas.

Tropine devamo kar v kadi ali v sode, kjer jih močno stlačimo, takorekoc zablujemo, pokrijemo s listjem in ilovico ter s pokrovom. Ako nastanejo na površju razpoke, jih takoj zamazemo. Tropine in drugi podobni proizvodi morajo prej popolnoma pokopeti (prevreči), ne smejo biti sladki. Izkušeni praktiki dobro poznajo to stanje.